UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
SEP 29 1921

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Worcester, Mass. By order of the President. Will H. Hays, Postmaster General.

No. 37 Vol. IX. PHONE PARK 6407. WORCESTER, MASS., 15d. Rugsėjo (September), 1921. KAINA 5 CENTAI. 9 Metai

LENKAI NUPLAKĖ LIETUVIŲ JAUNIMĄ. RUSIJA GRAŽINA LIETUVOS TURTĄ. SUKILIMAS TURKŲ KARIUMENĖJ. ARMENIJOJ CHOLERA.

Airių savitarpinė kova pasiliovė. Lenkijos gabinetas rezignavo. Rusija skelbia Rumunijai karę. Eis kariaut prieš maurus. Francuzai protestuoja prieš kandidatus į Tautų Lygos pirmininkus. Austrijos ir Vengrijos dalykai blogėja. Dideli tvanai. Nugriuvo tiltas.

EXTRA!
Genevoj pasibaigė derybos tarp lietuvių ir lenkų. Laukiama sugrįžtant Lietuvių kurjiero su Lietuvos valdžios patarimu.

LENKAI NUPLAKĖ LIETUVIŲ JAUNIMĄ.

Varėna, Lietuvoj. Kamarunų kaime buvo vestuvės, į kuries buvo prisirenkę daug lietuviško jaunimo. Jaunimas linksminosi ir dainavo lietuvių kariškas dainas. Apie 2 valandą nakties atsibeldė apie 30 lenkų, apsiginklavusių šautuvais ir revolveriais. Paliepę jaunimui iškelt rankas ir atiduot ginklus, padarė pas visus susirinkusius kratą, ir iškratę paliepė visiems pasirašyt, kad jie sutinka but po lenkų valdžia. Jaunimui atsisakius pasirašyt, lenkai visus išsivarė laukan ir kiekvieną skaudžiai plakę bizunais, atsivarė grinčion ir paliepę muzikantams griežt, nuplaktuosius vertė šokt šiems negalint šokt dėl skausmo, lenkai vėl kiekvieną mušė plaštakomis per veidus ir šautuvų kulbėmis, kur pakliuvo. Primušę čia susirinkusius jaunuolius, išėjo grasindami: "Pažinkite kas yra lenkų valdžia." Paskui pasileido į kaimą plėšt gyventojus. Ėmė viską, ką tik sugriebė.

FRANCUZAI PROTESTUOJA PRIEŠ KANDIDATUS Į T. L. PIRMININKUS

Paris, Francuzijoj. Genevoj susirinkusi Tautų Lygos komisija paskyrė kandidentus, kuriais tapo išrinkdentus, kuirais tapo išrinktais Holandijos ministeris Van Karnebeek, Motta ir Hymans. Paryžiaus aristokratai kandidatais nepasiganėdina ir todėl francuzų laikraščiai protestuoja prieš Karnebeek kandidaturą, nes šis vakariniams talkininkams reikalaujant išduot Holandijoj esantį Vokietijos ex-kaizerį, jis atsisakė tuos reikalavimus išpildyt. Nepageidauja jie ir Motto, nes tas buvo priešingas siuntimui svetimų kariumenių į Lietuvą. Vieton tų, tinkamiausiais francuzai randa tik Hymansą ir dr. Adora, nes tie viską veikia sulyg francuzų noro Ypač nepakenčiama Motta, kurs remia Anglijos pageidavimus, ir jis gali dalykus susukt taip, kad Lenkija gali but priversta pasitraukt iš Lietuvos.

RUSIJA GRAŽINA LIETUVOS TURTĄ.

Washington, D. C. Rusija yra sutikus gražint Lietuvos geležinkelių turtą, kurį pasaulinės karės metu traukiantės nuo vokiečių rusiškai kariumenei, Rusijos val. džia buvo išsigabenusi Rusijon. Sulyg sutarties Rusija prižadėjus yra Lietuvai sugražint 151 garvežį, 240 pasažierinių vagonų ir suvirš 4000 tavorinių vagonų. Dabar Rusija prižada tuojau gražint 63 garvežius, 101 pasažierinių ir 1903 tavorinių vagonų, o likusius gražins vėliau. Sugražintieji garvežiai ir vagonai, supran tama, netiks ant Lietuvos geležinkelių, nes Lietuvą užėmę vokiečiai, visus Lietuvos geležinkelius susiaurino, kad jais galėtų bėgiot Vokietijos trukiai.

SUKILIMAI TURKŲ KARIUMENĖJ.

Konstantinopol, Turkijoj. Mažojoj Azijoj, Adalija provincijoj prieš valdžią sukilo vietiniai gyventojai, kurių nuraminimui pasiųsta šešta divizija nacionalistų kariumenės. Kariumenė kelias dienas glamžiusi sukilėlius, vėliau pametė savo pozicijas ir susivienijo su sukilusiais gyventojais. Italija pasiuntė savo jurininkų eskadroną, kad apsaugot ten gyvenančius Italijos piliečius.

PROTESTUOJA PRIEŠ FORDO LAIKRAŠTĮ.

Boston, Mass. Keliatas įtekmingų žydų įteikė miesto majorui Peters prašymą, idant Bostone butų užginta paskaitinėt H. Fordo leidžiamą laikrašt "Dearbon Independent," kuriame Fordas straipsniu "Tarptautiški žydai" įžeidęs žydų rasą. Majoras Peters sušaukė įžymesnių Bostono žydų konferenciją, kuriój bus plačiai tas dalykas apkalbamu.

AIRIŲ SAVITARPINĖ KOVA PERTRAUKTA.

Belfast, Airijoj. Airijoj įvyko atmaina, kurios niekas nebuvo tikėjęs. Katalikų ir protestonų kunigai, susirinkę policijos stovyklose atlaikė konferencija ir vėliaus išleido atsišaukimus į savo ganomuosius išpažintojus, kad jie padėtų ginklus ir bendrai saugotųsi airių tautos priešų. Sinfeineriai ir ulsteriai paklausė kunigų atsišaukimo ir paliovė kovoję tarp savęs, arba tuom kart pertraukė savitarpinę kovą, kuri tęsėsi jau nuo gana seniai.

LENKIJOS GABINETAS REZIGNAVO.

Warszawa, Lenkijoj. Lenkijos priemeras Witos, negalėdamas sutvarkint politiškają suirutę, ir negalėdamas sutaikyt politiškasias partijas, rezignavo su visu savo gabinetu. Diktatorius Pilsudski jų rezignaciją priėmęs, Witos'ui pasakė ilgą pamokslą ir patarė pasilikt ant vietos, sudarant naują gabinetą. Lenkijos politiškasis stovis visais žvilgsniais yra sugriuvęs, nes kiekvienas nori tik valdyt, o norinčių but valdomais beveik nėra. Laikui bėgant Lenkijoj gali kilt naminė karė tarp klerikalų ir "liudowcų," kaip buvo iškilusi Airijoj, tarp katalikų ir protestonų.

EIS KARIAUT PRIEŠ MAURUS.

New York, N. Y. Bostone ir kituose Naujos Anglijos miestuose susidarė burelis liuosnorių iš suvirš 200 žmonių, kurie sutiko keliaut į Moroką, talkon ispanams, kariaut prieš maurus. Visi jie išplaukė iš New Yorko laivu "Antonio Lopez." Nauji buriai tokių pat liuosnorių organizuojasi Philadelphijoj, New Orleans ir kitur, kurie išplauks tam pačiam laivui sugrįžus.

RUSIJA SKELBIA RUMUNIJAI KARĘ.

Ryga, Latvijoj. Parėjo žinios, kad Rusija skelbia Rumunijai karę Besarabijoj, Rumunijos rubežiaus zonoj. Mat Rumunijoj pradėjo taisytis antibolševikiška kariumenė, prie kurios prisidėjo ir užrubežiuose besislapstą rusiški monarchistai. Tad Rusijos komunistų žvalgams susekus tokius planus, pastarieji pasiryžo paskelbt Rumunijai karę, nes Rumunijos rubežiuose telkiasi Rusijos komunistų priešai. Rusijos karės ministeris Trotzki, Žitomiriuj turėdamas prakalbą pasakė, kad Rusija trokšta su savo kaimynais gyvent sutikime, bet kuomet tie kaimynai tampa jos išdavikais, ji negali nepakelt prieš juos ginklą. Trotzki iškeliavo Ukrajinon, paskelbt mobilizaciją, ėmimui vyrų kariumenėn, kariavimui su Rumunija.

KONFERENCIJA ĮVYKS NE NUSIGINKLAVIMUI.

Washington, D. C. Konferencija, kuri įvyks Washingtone Spalio mėnesyje, ir kurioje dalyvaus užrubežinių valstybių atstovai, yra atmainiusi savo tikslą ir joje bus apkalbama ne nusiginklavimas, tik ginklavimosi aprubežiavimas. Nusiginkluot nė viena valstybė nepageidauja, o ginklavimąsi sumažint, dauguma sutinka, tik Japonija dar nieko aiškaus ne pasakė. Apart ginklavimosi sumažinimo, bus apkalbama ir kitoki valstybių reikalai.

KĖSINASI PERDIRBT BIBLIJĄ.

New York, N. Y. Profesorius Bakersville, kalbėdamas tarptautiškame hemikų suvažiavime, pasakė, kad šiądieninė biblija arba šventasis raštas, privalo but leista mokslininkams ištisai pertaisyt, nes ji visai nesutinka su šiądieniniu pasaulio mokslu, ir tikruosius dalykus nukreipia klaidingon pusėn. Daug šiądieninės biblijos nurodymų, per pastaruosius 150 metų abelnai yra nusidėvėję ir todėl nesutinką su to laiko perversmėmis.

CHOLERA PASIEKĖ ARMENIJĄ.

Iš Tifliso pareina žinios, kad choleros maras pasiekė jau Armeniją. Aleksandropolio apilinkėse žomnės miršta šimtais kasdien. Atvykę rusai kaimiečiai su vežimais, rankioja lavonus ir juos laidoja laukuose iškastose grabėse, be jokių apeigų. Cholerą čią atnešė turkų tremtiniai. Daugybė pabėgėlių atpludo ir tie pagimdė badą. Ateinanti žiema pakrės dar daugiau lavonų, dėl stokos namų.

QUEBECK BUS "ŠLAPIAS."

Quebeck, Kanadoj. Atsibuvo gyventojų balsavimas, kad išrišus klausimą, ar palaikyt ant toliau uždraudimą pardavinėt svaiginančius gėrimus. 25,000 prieš 12,000 balsų nubalsuota, kad uždraudimas butų panaikintas.

AUSTRIJOS IR VENGRIJOS DALYKAI BLOGĖJA.

Viena, Austrijoj. Ginčai Austrijos su Vengrija už rubežių netik kad neina geryn, bet kaskart blogėja. Vengrijos kariumenė užėmė Burgenlando teritorijas, kurios Versaliaus sutartyje buvo pripažintos Austrijai. Vengrija Versaliaus sutarties nepaiso ir yra pasiryžusi su ginklu atjieškot iš Austrijos visus sau priklausančius rubežius. Austrija mano šauktis pagelbon Francuziją ir Italiją, kad atsiųstų savo kariumenę vengrų suvaldymui.

DIDELI TVANAI.

San Antonio, Tex. Dėl bangių lytų pakilus upei San Antonio ir Alazan upeliui, vanduo užliejo visas žemes nes vietas ir užsėmė žemesnius gyvenimus. Nors šis potvinis čia ne pirmutinis, bet jis yra didžiausiu už visus kitus, ikišiol buvusius. Žmonių žuvo apie 250, o keli tukstančiai neteko pastogės. Keliai, tiltai ir didesni namai, išgriauta, Nuostoliai ikišiol siekia kelis milijonus doliarių.

NUGRIUVO TILTAS.

Chester, Pa. Netikėtai nugriuvus tiltui ties 3 gatve, nutiestam skersai Chester upę, upėn nupuolė daug per tiltą tuom laiku ėjusių žmonių. Ikišiol iš upės išimta 40 lavonų, ir apie 25 sužeisti. Nelaimė įvyko ant tilto susirinkus perdaug žmonių, kurie čia suėjo žiurėt kada išimta prigėrusio vaiko lavoną. Tilto buta silpno, tad jam neatlaikius perdidelės sunkenybės nugriuvo.

FORDUI NEAPSILEIDŽIA.

Detroit, Mich. Garsus "automobilių karalius" Fordas labai daug nesmagumų tankiai padaro pragobėliams fabrikantams, ypač susirišusiems į trustus, kur galint, mažindamas savo produktų kainas. Bet jo oponentai jam ne visuomet apsileidžia. Štai Fordas sumanė nuo valdžios paimt 100 metų nuomon salietros fabriką, kurs yra Maisle Stoal, Ala. Fordo konkurentai tuojau prasergėjo karės ministeriją, kad Fordas nori valdžią apmaut, nes valdžia pasamdžius jam fabriką, per 100 metų pridarys sau nuostolio $154,000,000.

IŠ DARBO LAUKŲ.

—Worcester, Mass. Diržų išdirbtuvė "Graton & Knight" paskelbė, kad sumažins algas visiems darbininkams. Nuošimtis algų sumažinimo dar nepažymėta.

Norwalk, Conn. 24 miesto mokyklų mokytojos paskelbė straiką todėl, kad miestas ne išmokėjo joms algos už Rugpjučio mėnesį. Majoras Donowan savo pinigais algas išmokėjo (nes miesto iždas tuščias) ir straikierės tuojau sugrįžo prie darbo.

—Newton, Mass. Gatvekarių kompanija sumažino algas po 9c. į valandą visiems darbininkams, dirbantiems ant Middlesex & Boston linijos.

—Chicago, Ill. "Armor & Co." skerdyklose mėsininkai ir pakuotojai paskelbė kompanijai, kad su 15 d. Rugsėjo pasibaigia jų sutartis ir, kad kompanija yra kviečiama nenumažint senasias algas.

—Petersburg, Va. Dvi didžiausios bovelnos verpyklos Matoacca, kurios buvo sulaikę darbus prieš 9 mėnesius, gavo didelius užsakymus ir todėl rengiasi atnaujint darbus pilna jiega, kaip tik atsiras užtektinai vandens Appomattox upėje.

—Worcester, Mass. Unijai priklausanti dienraščių darbininkai surengė protesto rezoliuciją, kuria priešinamasi įvedimui 44 valandų savaitinio darbo, be algų pakėlimo.

—Boston, Mass. 200 bedarbių surengę parodą, su iškilmėmis nuėjo prie miesto rotušės, kur pakvietę majorą Peters, prašė suteikt jiems darbo. Majoras žadėjo pasistengt suteikt kiek darbo prie taisymo miesto gatvių.

—Pittsburgh, Pa. atsibuvusiame suvažiavime 28 stiklo fabrikų darbininkų atstovų ir darbdavių, abi pusės susitaikė ir stiklo fabrikai Clevelande ir Pittsburghe, netrukus atnaujins darbus.

—Salt Lake City, Utah. Tiltų statymo darbininkai firmos "Bridge Structural Iron Works," liuosnoriai nusimažino sau algas ir dabar gaus po $7, 20 per dieną, vieton $8.00.

—Washington, D. C. Valdiško laivyno sekretorius Denby, paskelbė, kad visose valdiškose laivų dirbyklose civiliškiems darbininkams, skaitliuje 68,000, sumažinama algos 10—20 nuošimčiu.

—Worcester, Mass. "American Steel & Wire Co.", vinių dirbimo skyriuose paleido darbus pilnu bėgiu dienomis ir naktimis ir žada imt daugiau darbininkų.

—Coricana, Tex. Sustraikavo negrai darbininkai prie bovelnos valymo, nes jiems sumažinta mokestis iki 50c. už šimtą svarų, vieton pirmiau mokėtų 75 centų Ku - Klux Klan huliganai nakčia išmėtė spaudintus lapelius, kuriuose paliepta straikuojantiems negrams tuojau grįžt prie darbo, priimant jiems siulomas išlygas. Negrai bijodami, kad nekiltų skerdynės, prie darbo sugrįžo.

San Diego, Cal. Sustraikavo dvi žuvininkų unijos, kurios atsisakė pristatyt žuvis vietiniams konservuotojams, kurie nesutinka mokėt žuvininkų reikalaujamas kainas.

—Sharon, Pa. Plieno dirbyklos, kurios prieš tulą laiką sulaikė darbus, gavo naujų užsakymų ir žada netrukus atnaujint darbus.

—Milwaukee, Wis. Miesto taryba pasižadėjo ant žiemos surast miesto darbų už 2 milijonus doliarių, prie kurio bus duodama bedarbiams kiek užsidirbt savo pragyvenimui.

Amsterdam, Holandijoj. Chinijos sindikatas užsakė padirbt Chinijos valdžiai 151 geležinkelių tiltų, "Lunghai" geležinkelio linijai.

—Pittsburgh, Pa. Geležinkelis "Pittsburgh & Lake Erie" davė didelius užsakymus "Standard Steel Car Co.", Newcastle, kuri tuojau pradės darbus pilna jiega.

—Winnipeg, Kanadoj. Canadian National Railroad" geležinkelis atidarė savo taisymo fabrikus, paleido darbus pilna jiega, po 44 valandas per savaitę, ir prie darbo pašaukė 4000 darbininkų. Darbai čia buvo pertraukti nuo praeitų naujų metų.

—Bakersfield, Cal. 8,000 darbininkų aliejaus laukuose San Joaquin kloniuose, sustraikavo, nes operatoriai atsisakė pripažint uniją.

Žinios iš Lietuvos

Meškučiai (Šiaulių aps.). Musų aplinkėj brangumas dabar yra šitoks: Svaras gazo 8 auksinai. Šmero svaras 5 auk., druskos sv. 15 skat., kriaučiui už pasiuvimą eilės drabužių 100 auks., kulių kapa 50 auks., avies kailis 60 auks., lenktinis peilis 6 auksinai, aržuolas 25 colių storumo 500 a., pieno mašina 1000 auks., svaras aliejaus 10 auks., svaras vilnų 20 auks., eilė vasarinių drabužių 600 auks., birkavas bruktų linų 200 auks., sieksnis rautų linų 60 auks., purvietis nupjaut ųjavų 12 auks., mašina javų pjovimui 10,000 auks., svaras parako 100 auks., svaras šruotų 20 auks., grinčia, arba gyvenimo trioba 5,000 auks., kareiviškas šautuvas 200 auks., paprastas šautuvas 300 auks. Vidutinis arklys 8,000 auks., vidutinė karvė 13,000 auks., dikta avis 200 auks., vidutinė kiaulė 3,000 auks., penėta (65c.) 60 auks., dikta višta (22c.) 20 auks., antis 25 auks., vienas kiaušinis 70 sk., svaras rukytų lašinių 20 auks., svaras kumpio 16 auks., sv. taukų 18 auks., sv. sviesto 17 auk., štuopa pieno 2 auks., štuopa smetonos 11 auks., svaras varškės 3 auks., sv. medaus 30 auks., sv. cyrapo 10 auks., svaras cukraus 8 auks., svaras baltos duonos 6 auks., paprastos duonos 3 auks., svaras muilo 5 auks., samdymas mašinos javams kult, 30 auks. už valandą; linams kult, 50 auks. už parą. Obuolių puras 18 auks., grušių puras 16 auks., vyšnių gorčius 8 auks., svaras vinių 4 auks., sv. iknolių 5 auks., špulė siulų 14 auks., zerkolukas 8 auks., bovelnos sv. 50 auks., sv. vilnų 20 auks., sv. plunksnų 15 auks., sv. pukų 45 a., sv. apynių 13 a., sv. riešutų 10 auks., butelis alaus, 8 auks., butelis degtinės 30 a., sv. geležies 2 a., viena silkė 1 auks., 100 žuvelių 20 a., vienas apelsinas 4 a., centneris rugių 200 auks., cent. kviečių 250 a., centneris miežių 140 a., cent. avižų 115 a., cent. žirnių 180 a., cent. vikių 120 a., birkavas dobilų 200 a., birkavas šieno 160 a., pudas dobilų sėklų 300 a., pudas motiejukų sėklų 200 a., birkavas šiaudų 100 a., dešimtinė geriausios žemės, 5,000 a., antros rušies 4,000 a. Randos už gyvenimui triobą 3,00 per metus.

Balkis 20 colių storumo 200—250 a., beržinė ašis 200 a., vuosinė ašis 230 a., alksninė ašis 180 a., drebulinė—170 a., žabų ašis 100 a., 1,000 degtų plytų 800 a., 1,000 žalių plytų 250 a., žagrė 20 a., plugas 25 a. (naujas 400 auks.), federinės akėčios 600 a., prasti ratai 1400 a., prastos rogės 900 a., vidutinis važis 2,000 a., naujas kirvis 16 a., naujas dalgis 30 a., plaktukas dalgio plakimui 9 a., butelis vyno 80 a., butelis spirito 60 a., puras bulvių 40 a., puras burokų 20 a., kapa kopustų 30 a., nauja linam mašina 4,000 a., naujas trižagris 1,000 a., svaras žievės 6 a., kurapka 5 a., tetervinas 25 a., kalikutis 60 a., lapė 300 a., šeškas 60 a., naujas palšiokas 2,000 a., nauji pavalkai 500 a., balnelis 100 a., naujas balnas 600 a., nauji čiabatai 700 a., nauji kamašai 400 a., čiabatams puspadžiai 100 a., vidutinė javams kult mašina 100,000 a., malkoms pjaut pjuklas 50 a., mažesnis 30 a., naujas spatas 15 a. Kelmas bičių 400 a., sv. vaško 40 a., sumalimas puro grudų 2 a., supiklevojimas 6 a., linų (pirmos rušies) birkavas 400 a., svaras tabako 20 a., sėmenų pudas (pirmos rušies) 40 ir 30 a., pakaustymas arklio 6 a., arkliui patkava 5 a.

Už giedotinas mišias kunigas ima 20 auksinų, o už Suvienytų Valstijų 3 doliarius atlaiko 10 mišių, kuomet pas jus ten tik vienos mišios kainuoja 30 dol. Tai didelis skirtumas.

Samdomiems darbininkams mokama: Ardinarčikui už metus duodama 80 centnerių grudų (centneris —3 rusiškį pudai), 100 auksinų pinigų, laikoma viena karvė, 2 avįs ir 3 kiaulės ir pasėjama purvietė linų.

Bernui už metus mokama 3,000 auksinų, 10 purų grudų ir eilė drabužių duodama. Mergai už metus mokama 2,000 auksinų pinigais, 6 purai grudų ir eilė drabužių. Piemenukui už metus mokama 500 auksinų pinigais, 5 purai grudų ir eilė drabužių. Samdomoms prie darbo moterims mokama 30, 25, 20 ir 15 auksinų.

Lytaus pas mus nebuvo nuo pabaigos Balandžio, iki 23 d. Liepos, kada gerai palijo ir jau galėjome suart pudymus. Šieno gavome iš miškelio 10 vežimų. Rugius jau suvežėm, bet menkai jų gavome, nes iš 4 purų sėjos gavome tik 8 vežimus; buvo reti ir labai menki. Nors dabar ir palyja, bet tai jau pervėlai, tik tiek, dar gal paaugs kiek linai, bulvės ir burokai. Tie žirniai, kuriuos iš Amerikos mum pačtu pasiuntėt, yra labai gražųs; išaugo iki 5 pėdų didumo ir dar tik dabar pradeda baltai žydėt (Taip rašo Kalmašauskas, savo broliui Vladislavui, į Philadelphia). Sudie, **Jul. Kalmašauskas.**

Lukšiai (Šakių apskritis). Lukšiai tai yra vienas iš Lietuvos mažesnių miestų. Lukšiuose atsižymi graži katalikų muro bažnyčia, kuri yra daug nukentusi nuo karės audros. Vokiečių žvalgai bijodami, kad rusai iš bokšto nepatėmytų jų veikimą, prinešę į bokštą skiedrų uždegė, ir todėl ugnis sunaikino beveik visą bažnyčią; bokšto padegus didesniai daliai, bokštas nugriuvo, bažnyčios stogas, langai ir visi daiktai sudegė.

Dar prieš pasibaigsiant karei, vokiečiams dar čia esant, lukšiečiai, vedami savo darbštaus klebono Stanavičiaus, ėmė taisyt sunaikintus Dievo namus. Reikėjo labai daug aukų, kurias parapijonai noriai suaukavo. Dabar bažnyčia jau atstatyta, tik gaila, kad bokštas žymiai sutrumpinta. Reikia dabar tik vargonai nudažyt ir viskas jau butų užbaigta.

Choras, vedamas vargoninko Pesio, labai gražiai pagiedojo, ypač akompanuojant ant partapijono. Pamaldos laikoma gana iškilmingai, nes jose visuomet dalyvauja atvykę iš Zyplių dvaro (kur dabar yra persikėlusi Seinų seminarija) geriau apsišvietę lukšiečiai, kurių daugelis skaito laikraščius ir šiap jau knygeles. Tik gaila, kad lukšiečiai dar vis ne atsižada baltosios ir užlaiko net dvi gertuves. O laikas lukšiečiams jau butų susiprast ir pamest gėrus, o laiką, kuris praleidžiama prie bonkutės, sunaudot apšvietai ir praleidžiamuosius pinigus paaukaut tėvynės gynimo reikalams.

Žemės Purvas.

PASKOLOS REIKALUOSE

Linksmos žinios.

Rugsėjo pirmos dienos atnešė pirmų linksmų žinių. Katalikų Federacija savo Kongrese sutarė remt vajų visomis savo pajiegomis. Kongreso vakarienėje, Brooklyn, N. Y. užsirašyta bonų už $6,150.00. Gerą pradžią padarė musų finansistai. Ir taip:

Am. Liet. Prekybos Bendrovė už $1,000.00. Advokatas Jonas Brenza iš Chicago, Ill., $1,000.00. Industrijos Bendrovė, Wilkes Barre, Pa., $1,000.00. Susiv. L. R. K. Amerikoje, $1,000.00. Kiti vakarienės dalyviai už $2,150.00.

Musų broliai angliakasiai irgi džiugina gražia darbo pradžia: Lietuvos Steigiamojo Seimo narys M. Bagdonas su J. B. Šaliunu aplankė du Pennsylvanijos apskričius ir pardavė bonų už $8,350.00: Scranton — $750.-00; Sugar Notch — $200.00; Forest City—$500.00; Kingston — $600.00; Plymouth—350.00; Duryea — $100.00; Pittston — $950.00; Coaldale — $250.00; Tamaqua—$600.-00; Minersville — $700.00; Girardville — $450.00; Mt. Carmel — $1,900.00; Mahanoy City — $1,000.00. Tai tik darbo pradžia. Pennsylvania dar tik ką įsijudina. Mount Carmelyje paprastas darbininkas žmogus pilietis Juozas Janulevičius (iš Vidzgailių kaimo, Rudaminos v., Mariampolės apskr.) pirko bonų pirmame vajuje už $600.00; dabar gi vėl už $500.00; taigi iš viso už $1,100; štai kaip reikia mylėt Lietuvą.

Iš visų kolonijų plaukia žinios, kad Rugsėjo mėnesyj rengiama visur prakalbos, susirinkimai. Atsiminkime visi, kad kvota visur turi but išpildyta per tą mėnesį.

Didžiajai Chicagai prašant, kad atstovo atsilankymas į jų miestą butų atidėtas dviem savaitėm, atstovui sutinkant, prireikė ir visą maršrutą perkeist. Taigi atstovas Voldemaras Čarneckis bus:

25, 26, 27 ir 28 Rugsėjo, Chicago, Ill.

25 Rugsėjo, didžios prakalbos visai Chicagai.

27 Rugsėjo, prakalbos Cicero, Ill.

29 Rugsėjo,— Cleveland, Ohio.

30 Rugsėjo, — Pittsburgh, Pa.

2 Spalio, — Detroit, Mich.

4 Spalio, — Rochester, N. Y.

Be paskelbtųjų pereitoje savaitėje kalbėtojų, apsiėmusių valstybei patarnaut, dar pasižadėjo kalbėt, kur reikės, šie žmonės:

Kun. A. Martinkus, Chicago, Ill. Dr. E. Klimas, Philadelphia, Pa. P. Molis, Baltimore, Md. Kun. Br. Bumšas, Pittston, Pa. J. G. Milius, Pittsburgh, Pa. S. Jucevičius, Chicago, Ill. Al. M. Račkus, Cicero, Ill.

Stočių prašome be atidėliojimo duot žinią Misijai apie visas įvykstančias permainas stočių komitetuose, taip pat dalintis su mumis žiniomis, kaip vyksta paskolos varymo darbas. Reikalaukite amunicijos. Nesigailėkite centų telegramams.

Lietuvos Finansinė Misija,
Paskolos Skyrius, 370—7-th Ave., New York.

AUKA AR PELNINGA TRANZAKCIJA?

Rengdamiesi prie bonų vajaus, raginamėsi vieni kitus prie pasiaukavimo, pasišventimo. Bet po teisybei, Lietuvos Laisvės bonų pirkimas nėra nė auka, nė išmetimas pinigų neaiškiam bizniui, bet yra geras, pelningas investinimas, yra paskolinimas kreditoriui, kurio kreditas visais žvilgsniais augštai stovi. Tik pagalvokime. Argi gali tie pinigai pražut? Pinigai nežutų net jeigu ir kita kokia valstija su pagelba kokių nors didžiųjų galybių mus paimtų laikinai savo globon. Savyvaldą Lietuva vis viena turėtu ir vis vieną savo skolintojams atsiteistų. Bet apie tikrą išeitį šiądien negali but kalbos. Lietuva neprisiims sau jokių globėjų. Męs negreitai ir nelengvai žodį tariame, bet kada ištariame, tai jo ir laikomėsi. Męs kartais esame nerangus, sunkiai įsijudiname. Bet kada jau įsijudiname, męs einame ir prieiname prie savo tikslo. Niekas musų sulaikyt pusiau kelyje neįstengtų. Sykį pralošę su lenkais, jų viliuningingai apgauti, mes keliems šimtmečiams tarsi paskendome apatijon. Bet mums vistik atsibodo tokia padėtis. Atėjus laikui męs pasipurtėme ir tarėme: šalin, ponuli, i šmano žemės. Čia mano žemė, ir mano yra Vilnius. Jau ketvirti metai kaip Lietuva tarė žodį: Aš esu laisva šalis. O jųs, priešai, lauk iš mano žemės; priešų neliko, išskyrus vieną musų didyjį ir amžinąjį priešą lenką, kurį jo paties nelaimės baigia privest prie susipratimo. Ateis eilė ir tam paskutiniąjam. Lietuvis ištvermingas, jeigu užsikerta. Paliokai tur-but nežino dar, kąd męs užsikirtome Vilnių atgaut. Ir atgausime. Niekas mus nuo to nesulaikys.

Kas nežino, kad lietuviai geri ukininkai? Gerais ukininkais pasirodė ir Lietuvos valdžia, ir visa šali. Kada visi kaimynai skęsta skolose ir vis didina savo deficitus, Lietuva puikiai išsiverčia. Kad ne karė su lenkais, Lietuvos jau į keletą metų nepažintume; taip ji gražiai atsibudavotų ir išgrožėtų. Ta dnė iš tolo negalime manyt, jog Lietuva gal neturės iš ko mums skolos atiduot.

Dedame pinigus į bankus ant 3, daugiausiai ant 4 nuošimčio. O nuo Lietuvos Valstybės gauname (jau gavome) penktą. Kas Lietuvoje turės boną, tai ir ten jam bus nuošimčiai išmokami — doleriais, ar auksinais (pagal kurso), kaip norės. Yra tvirto pamato tikėt (laukiama patikrinančios žinios iš valdžios), kad tais bonais bus galima mokėt už žemę, įvairius mokesčius, kad galima bus juos užstatant gaut iš valdžios banko paskolą. Žodžiu sakant aišku, kad pinigas indėtas į bonus, yra saugiai ir pelningai įvestintas. Be to juk jisai stiprina tą pačią valstiją, jos gyvybę ir ateitį užtikrina. Tad visi skolinkime savo Valstijai.

L. P.

LIET. INF. BIURO ŽINIOS

Francuzų spaudos balsai Dėl lietuvių - lenkų ginčo.

Francuzų laikraštis "Revue Internationale" savo straipsnyje: La Question Polono - Lithuanienne" (Lenkų-Lietuvių klausimas), aprašydamas lietuvių - lenkų bylą, dėl Vilniaus, šiaip rašo: "Negalima iš Lietuvos reikalaut, kad ji už Vilnių išsižadėtų savo nepriklausomybės, kuomet visas pasaulis, pradedant nuo Antantos vyriausybių (Lloyd Georg'o kalba) yra pripažinęs, kad Vilnius turi tekt Lietuvai. Prie susipratimo tikrai negalima butų prieit, jei nebutų unijos idėja pakeista alijanso idėja, kurią, žinoma, taip pat galima butų įvykint tiktai tuomet, jei Vilnius išanksto butų sugražintas Lietuvai. Tokia Sąjunga, kuri plačiai apimtų visas Pabaltjurio valstybes su Lenkija. Rumunija ir Čeko-Slovakija. sudarytų tikrąjį pamatą tvarkai ir taikai Rytų Europoje."

Nauji laikraščiai.

Pastaraisiais laikais padidėjo musų išeivijos laikraščių skaičius. Amerikoje pradedama leist "Tėvybės Balsas" ir "Amerika," Italijoje—"L'Eco di Lituanis" (italų kalba): Latvijoj — "Rygos Balsas;" ir Rytų Siberijoj bent kiek anksčiau pradėjo eit "Tolimųjų Rytų Žinios."

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

— Policijos viršininkas Providence, R. I. išleido prisakymą raitiems policistams priduot mierą savo arklių kojų didumo. Arkliams bus įtaisyta tam tikri autuvai, kad arkliai nepasimuštų kojas į bruko akmenis.

—Aktorė E. Small, New Yorko teismui įdavė prašymą duot jai perskyrą nuo jos vyro, sykiu priduodama ir aplikaciją, reikalaujančią alimonijos po $5,000 kas savaitė. Tai didžiausias godumas alimonijos ir perskyrų istorijoj.

—Chicagos miesto prokuroro asistentas Day traukė prieš teismą atsakomybėn tulus policistus, kurie turėjo reikalus su įvairios rušies nenaudėliais, ir vieton juos suimt, patarnavo jų veikime.

—Massachusetts legislaturos narys Hines padavė prašymą, kad legislatura jam pavestų galę naikinimui Ku-Klux Klan gaujos. Hines dalyvavo pasaulinėje karėje.

— Baltimorėj valstijos prokuroras apkaltino 31 pienių ir traukia atsakomybėn prieš teismą, už įsteigimą pieno monopolio, kad plėšus už pieno produktus dideles kainas.

—Illinois valstijoj angliakasiai ėmė ginkluotis karėn su kasyklų savininkais ir pavieto policija. Gubernatorius Small išsiuntė komisiją tuojau ištirt dalykus ir priežastis, kurios angliakasius verčia prie ginklavimosi.

—Logane, W. Va., teismas išdavė 40 varantu areštavimui angliakasių vadų, kurie daro naujus suokalbius, kad išnaujo sukelt ginkluotus sukilimus.

—Argentinos republika į New Yorką atsiuntė savo pasiuntinius, prašyt New Yorko bankose paskolos 50 milijonų doliarių.

—Prie upelio Wilbur, netoli nuo Fairbanks, Alaskoj, atrasta turtinga aukso gisla. Mineralų draugija siunčia inspektorius ištirt atrastą aukso šaltinį, kaip jis yra gilus.

—40 mylių atstume nuo Rosiclaire, Ill. vals., straikuojanti angliakasiai pagavo kasyklų supredentą Swanson ir jį su šeimyna išgabeno į kalnus savo nelaisvėn.

Tarp Meksikos valdžios ir Suv. Valstijų kapitalistų pasibaigė derybos. Valdžia sutinka nuimt uždraudimą iš Meksikos išgabent aliejų, už ką kapitalistai išmokės Meksikai 25 milijonus pesų; 5 milijonus sumokės tuojau, o likusią dalį vėliau.

— Vengrijos sostapilėj Budapešte iškilo Austrijos monarhijos vėliava. Tas pats atsitiko ir už 110 mylių nuo čia, miestę Somately.

—New Yorko saolj Staten Island ant laivo "Chester Kiwanis" kilo jurininkų maištas. Policija savo valtyse išsiskubino laivo komanduotojams pagelbon.

—Italas Roberto Raffaelle, New Yorke, pavogė savo kaimyno Varatta 5 metų vaiką ir tą nunešęs į upę, prigirdė. Niekšas tapo policijos suimtas ir prie savo nedoro darbo prisipažino.

—Anglija atsiuntė Suvienytoms Valstijoms protestą, kuriuomi protestuojama už prohibicijos agentų gaudymą Anglijos laivų, įtariamų gabenime degtinės, neutrališkuose jurių kraštuose.

—Iš zoologų užtvaro Central darže, New Yorke, pabėgo didelis briedis, kurs leidosi bėgt miesto gatvėmis. Policija, važiuodama automobiliais, po pusantros valandos jį pagavo.

—Didelė prohibicijos šalininkė ir degtinės medžiotoja M. Kirby, tapo areštuoriams išrišt visuotinu balmetama kaltė, jog ji nužudė savo anukę.

—Ties Traverse, Kanados vandenyse susimušė du Kanados transportiniai laivai, "Canadian Recruit" ir "Mascinonge," Pirmasisi nuskendo, antrasis tapo dručiai sugadintu.

—Į New Yorką atvykęs numirė seniausias katalikų bažnyčios vyskupas J. M. Ignacio de Oca. Jis turėjo 81 metus amžiaus. Vyskupu buvo San Louis Potosi, Meksikoj. Pastaraisiais metais gyveno Ispanijoj ir dabar grįždamas savo decezijon, kelionėj numirė.

—Tarp Springfield ir Southbridge, Mass., buvo daryta daug bandymų susinešt bevieliniu telegrafu, bet negauta pasekmių. Dabar susekta, kad kalnuose esanti geležies sluogsniai, žinias bevieliniu telegrafu nepraleidžia.

—Nuo 1 d. Liepos mėnesio, visose Suvienytose Valstijose valgio produktai pabrango 2.7 nuošimčiu.

—Anglijos valdžia rengiasi Airijos nepriklausomybės klausimą leist patiems airiams išriškt visuotinu balsavimu ("plebiscitu"). Anglijos kariuomenė iš Airijos atšaukiama.

—Šveicarijoj atsibuvusioj tarptautiškoj darbininkų konvencijoj, nutarta visiems darbininkams, priklausantiems masonų organizacijoms, palikt algos po 8 dol. už dieną.

—Popiežius pasiuntė Anglijos parlamentui pasveikinimą ir padėkavonę už nukreipimą Airijoj represijos, kas galės greit įvykdint taiką tarp Anglijos ir Airijos.

— Bavarijoj apsireiškė monarchijos idėjos su tikslu atsimest nuo Vokietijos, įsteigiant Bavarijos atskirą karaliją. Vokietijos kanclerio atsišaukimų niekas neparemia ir priimta konstitucija ignoruojama.

—Ryme policija išvaikė meldžionis, susirinkusius atlankyt popiežių. Dėlto Italijos ministerijoj klerikalai pakėlė trukšmą ir galbut todėl ministerių gabinetas rezignuos.

—Vokietija jau išmokėjo pirmą ratą kariškos kontribicijos, vieną bilijoną markių, auksu. Dabar tarp Francuzijos ir kitų jos šalininkų eina ginčai už lobio pasidalinimą.

—Francuzija ėmė pykt ant Suvienytų Valstijų, kam tos be jos leidimo, padarė atskirą taiką su Vokietija.

—Bolivijos atstovai Tautų Lygos komisijos posėdyj, Genevoj, apreiškė, kad Bolivijos piliečiai nepageidauja sėbrautis su T. L. ir todėl Bolivija iš Tautų Lygos pasitrauks.

—Lenkija jau nepripažįsta Danzingui savivaldos, abejodama, kad tas ateityj gali susivienyt su Vokietija, ir todėl rengiasi jį priskirt prie savo "rzeczypospolitos."

—Suvienytose Valstijose išdirbama bovelna, dėl nežinomų dar priežasčių, pabrangą 10 doliarių ant tono, tik 24 valandų bėgyj.

— Prie Volgos 50,000 Rusijos baduolių, kenčiančių badą, dėmėtą šiltinę ir choleros marą, gyvena tuščiuose vagonuose ir apleistuose namuose, laukdami pašelpos.

—New Yorko miesto taryba svarsto gautą įnešimą, kuriuomi pataria deportuot visus bedarbius, kurie bedarbės metu čia atvyko iš kitų miestų.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly
Published Every Thursday
at Worcester, Mass.

Subscription Rates:
In United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
Advertising rates on application.
M. Paltanavičia, Publisher,
15 Millbury st., Worcester, Mass.

Entered as Second-Class matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act. of March3, 1879.

Savaitinis laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS,"
Leidžiamas kas ketvergas.
Prenumeratos kaina:
Suv. Valstijose metams $2.50
" " 6 mėnes. $1.25
Kitose viešpatystėse metams .. $3.00
" " 6 mėnes. .. $1.50
Pavienis numeris ..... 5 centai.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury st., Worcester, Mass.

NE LENGVAI PASIEKIAMAS APETITAS.

Jau gana senas laikas kaip lietuvius broliavusieji lenkai, varvina seilę ant vieno sau maloniausio kasnio, kuriuomi jiems yra niekas kitas kaip tik musų šalelė — Lietuva. Kol Lenkija buvo prispausta svetimuoju jungu, kol dėvėjo tuos pačius vergijos pančius kaip ir Lietuva, tai lenkai lietuvius vadino savo "broliais" ir "pusbroliais." Bet kaip tik jie ištruko iš svetimųjų nelaisvės, pasitarnaujant pasaulinės karės sugriovimui Rusijos, Austrijos ir Vokietijos monarchijų, tuojaus savo legijonus pavedė francuzų militaristų vadams, pirmiausia pasiuntė "brolius" lietuvius praryt. Ir tie, lyg nuo retežio paleisti, šukaudami "od morza do morza," pasiskubino lietuviams užgrėbt Vilnių. Ir pačiame Vilniuj, ir jo aplinkėse ėmė visaip kankint savo "brolius" ir "pusbrolius" lietuvius, kad tuomi juos pasitraukus savo vergijon, kurios dar jie patįs nebuvo galutinai nusikratę. Kada rusai pradėjo gult ant lenkų ir prisiartino prie Vilniaus, tai matydami sau pavojų jau labai artimu, ir budami prispirtais iš Vilniaus pasitraukt, ėmė "broliams" lietuviams Vilnių ir "padovanojo." Tik jie tą dovaną lietuviams nesuteikė dėl gero noro, bet dėl to, kad turėjo išsinešt, nes kitaip juos rusai butų iš Vilniaus nusivarę visus į Maskvą. Bet kaip tik Francuzija atsiskubino lenkams pagelbon ir rusus ėmė atgal stumt, lenkai ir vėl pasiskubino savo "dovaną" nuo lietuvių atimt.

Antru kartu jie užgriebę Vilnių, visaip pasauliui primelavo. Jie skelbė, kad dabar jau Vilnių užgriebė ne lenkai patįs, bet savo rušies lietuviai, tarnaujanti lenkų kariumenėj, gyvenę Vilniaus aplinkėse, ir tai jie padarė prieš lenkų norą, tik su tikslu savo tėvynės gynimo nuo rusų, net neklausydami savo generolo Želgowskio, kaipo "sukilėliai," tą padarė savo noru, ir todėl Želgowski, nepasiganėdinęs savo kariumenės sauvališkumu, pasitraukė net nuo savo vietos. Bet tos lenkų melagystės greit paaiškėjo, nes patirta, kad ten jokių "sauvališkumų" nebuvo, kad Želgowski atsiuntė Vilniun tyčia, ir tai umai, kad ten sugriebus visus Lietuvos valdininkus ir tuomi pagimdžius Lietuvoj paniką, kad lengviau butų galima įsiveržt Lietuvon. Paaiškėjo, kad Lenkija visomis spėkomis Želgowskį remia su Francuzijos pagelba, ir tą viską daro su vienatiniu tikslu, tuomi tikslu yra tai apetitas prarijimo Lietuvos ir Latvijos, kad apsimokėtų jų šukavimas jau nuo seniai — od morza, domorza.

Bet apetitas nėra taip lengvai pasiekiamas, kaip lenkai nuokart manė. Jie tikėjo, kad staiga užgriebę Vilnių ir pasinaudodami Lietuvos panika, jie lengvai pagriebs visą Lietuvą ir Latviją, nes dalykų nežinodami, tikrai manė ir atvirai sakė, kad Lietuva nieko ne išmano, nieko negali ir nieko neturi, tad ir atsispirt negali, nes, ot, Lietuvos savivaldos geidžia tik saujalė kokios "tarybos," o abelnai Lietuvos gyventojai, tai "tikri broliai" lenkai, kuriems jokia Lietuva nereikalinga ir jie tuojaus susivienys su Lenkija ir tada jau bus "od morza do morza." Bet taip manydami jie labai apsiriko, nes pamėginę lyst gilyn Lietuvon, gavo nuo Lietuvos kariumenės tokią pirtį, kurios jie nė sapnuot nebuvo sapnavę, net ir pats Želgowski vos tik nepakliuvo lietuvių nelaisvėn.

Po šiai pirčiai lenkai kiek atsipeikėję ėmė stebėtis, kas čia pasidarė, kad "Lietuvos tarybos" buta ir skaitlingos, ir narsios kariumenės. Tik jau tai ne "broliai." Bet kas? Aha, tai vokiečiai, chinai ir rusai.... Na, palaukit! Ir ėmė pasauliui vėl meluot, kad Lietuvą yra užėmę vokiečiai ir rusai, kurie po nėsamos Lietuvos kariumenės priedanga, kariauja jau su Lenkija, kad tuomi sugražinus Rusijon carizmą ir Vokietijon kaizerizmą. Primelavus Lenkija, kiek pajiegė, ėmė prašyt Tautų Lygos pagelbos, kad ta eitų išvyt vokiečius su rusais iš Lietuvos, nes ten rengiama antra pasaulinė karė, kad atstačius Vokietijos monarhiškąjį sostą, kurį vakariniai talkininkai neseniai užkariavo. Tautų Lyga paklausė ir ėmė rengtis siust vakarinių talkininkų kariumenę Lietuvon, ir tai greitai, nes Lenkija verkdama prašo, kad gint Lietuvą nuo bolševikų pavojaus, kadangi bolševikai kerštindami Lenkijai už savo nepasisekimus, traukia visas savo kariškas spėkas prie Vilniaus, ir Lietuvoj susivienijęs su vokiečiais, tikrai užkariaus Lenkiją. Bet Lietuva griežtai pasakė — kad nė koja nepastotų svetimų kariumenių ant Lietuvos žemės!

Lietuvos protestą pasekė Holandijos, Ispanijos ir Portugalijos darbininkai, kurie savo valdžioms pasakė: Jei jųs siųsite kariumenę į Lietuvą, męs tuojau apšaukiame abelną straiką naimie. Nelyskite į svetimas šalis, bet dabokite tvarką namie. Ir vėl Lenkijos pastangas margis nusinešė ant vuodegos Nenusisekus Lietuvą praryt su svetimų šalių kariumenės pagelba, lenkai pradėjo protaut, ar nebutų galima pasitikėt savo locnomis spėkomis. Teisybė, baisu, jau kartą gavus Lietuvos kariumenės smugį. Bet gal tai buvo tik nepasisekimas, o gal vokiečiai jau pabugę Tautų Lygos talkos, pabėgo, tai "Lietuvos tarybos" jau spėkos nusilpnėjo, tad gal ir butų galima rizikuot. Bet, kad taip gerai ištyrus "tarybos" spėkas. Kaszin. Taip Bus geriau. Ir pasiuntė Tautų Lygos agentus, savo bernus, kad apvuostinėtų, "ar daug vokiečių Lietuvoj dar yra." Tie, lyg dievaičiai, pleška tiesiok į frontą, kur eina mušiai, ir važiuoja be atsižvelgimo. Čia juos sutinka Lietuvos kariumenės ugnis. Tie gavę baimės pleška atgal ir lenkams papasakoja kas atsitiko. Lenkai siunčia juos atgal. Važiuokit dabar per Latviją, nes latviai irgi yra mųs "broliai," kaip ir lietuviai, tai jie jus įleis į Lietuvą. Tie nuvažiavo. Drąsus francuzas Lietuvoj elgiasi kaip namie. Eina ir dairosi, bet neranda vokiečių kareivių. Kas čia? Vokietijos kareiviai su ragučiais ant kepurių, o čia kaszin koki, su kepurėmis švediško stiliaus. Aha, tai lenkų broliai. Priėjęs drąsiai prie šaudančio kareivio, ima jį už peties ir traukdamas užpakalin, draudžia: Nešauk, nes ten yra lenkai, ne bolševikai ir ne vokiečiai. Kareivis dirstelėjęs, trenkė alkune francuzo krutinėn ir dėdamas šautuvo galą prie dešinio peties pažastės, tarė: Pasitrauk! Aš pildau savo valdžios paliepimą, ginu savo žemę nuo užpuoliko lenko.

Francuzas susiėmęs krutinę, pasitraukė dejuodamas: Mun Die, tai čia ne lenkų broliai! Lenkai pamatę francuzą ištolo nusiima kepurę ir siekia ranką bučiuot, o čia netik to ne daro, bet dar ir alkunėmis bado. Bet kas jie? Žingeidaudamas nuvyko Kaunan ir čia pamatė susirinkusią lietuvių minią prieš Francuzijos atstovo rumą, protestuojant: Jųs francuzai, Lietuvos išdavikai, lenkų žvalgai, išsineškit iš Lietuvos su visais savo agentais! Atstovas stovėdamas ant balkono ir išklausęs lietuvių protesto, susikompromitavęs, pasakė:—Francuzijos valdžia girdi Kauno lietuvių protestą.....

Tautų Lygos agentas dabar biskį suprato, kad čia Lietuva, lietuviai ir Lietuvos kariumenė, ir tai ne bile kokia. Nuėmė ir viską papasakojo lenkams. Tie nusistebėjo. Kaip? To psiamac! O męs tikėjome, kad jokių lietuvių nėra, tik mųs broliai ir "taryba." Na, ką čia daryt? Kaszin, kad prisikalbinus sau Latviją, ar nebutų galima greičiau dasigaut "do morza"? Ir ėmė latviams kalbėt: Ką jųs ten paisot tų nekulturiškų hamų! Jųs tai ne jie. Jųs turit čia ir vandens, ir žuvų, o ką jie? Nieko, apart kulturos, kurią męs jiems suteikėme, su pagelba krikščionybės ir savo bažnyčios. Eikit šią su mumis. Ir latviai jų paklausė. Kaip tik taip, lenkai pasidirbo sau "karitorių" per Lietuvos žemę ir ėmė pulkais juomi keliaut pas latvius į svečius, taip, kad laviai pradėjo nespėt juos nė vaišyt ir net pabugo, kad latviai pradėjo nespėt "karitorium" į svečius ne "atspacyruotų" ir pats Želgowski su savo plėšikais, tad apsiskaitė, kad latviešams geriau bus skaitytis su savo pusborliais kaimynais liešais, negu su turinčiais norą Baltikos jurėse meškeriot, puolais. Ir latviai atitaisė savo klaidą, su lietuviais susitaikė, nusistatė rubežių, atidavė lietuviams Palangą ir padarė bendrą sutartį. Lenkai matydami savo puodą ne verdant, sumanė kept ragaišį, kad kaip nors savo apetitą pasotinus. Kepė vieną Bruselyj, tas ne iškepė, kepė kitą Genevoj, ir tas ne iškepė, tai dar atmaišė ir vėl keps, jei gaus kur malkų pasikurt pečių.

Tai paviršutinė, ir nors labai lengvai paliesta, bet tikrenybėje buvus istorija lenkų apetito siekimo, kurs visgi dar nėra pasiektu. O apart to dar jų veikta ir daugiau. Jie savo ginkluota spėka nepasitiki ir Lietuvą karėn patraukt nedrįsta. Visa viltis tai Francuzijoj, bet ir tai daug jau ne pasitikima. Ji Francuzijai tiek jau prasiskolino, kad į nuošimčius yra pažadėjus Francuzijai atiduot net Sileziją. Todėl ji ten ir kelia keblumus, nepasiganėdinant Versaliaus sutarties padiktavimu ir plebiscito nustatytu rubežium, kad tik iššaukt Vokietiją karėn. Francuzija jau seniai kėsinosi siust kariumenę Siležijon, kad tuomi užkariaut sau Sileziją ir tuom patim Lenkijai padėt kariaut Lietuvą; tada Francuzija gabentų kariumenę neva prieš vokiečius, bet ji atsidurtų Lietuvoj kad lenkams paėmus visą Lietuvą ir Latviją. Bet Anglijai sužinojus Francuzijos ir Lenkijos slaptas sutartis (lenkai išplepėjo), pasiuntė Francuzijai ultimatum, ir jei tik Francuzija darytų žingsnį sulyg tų sutarčių, Anglija Francuzijai paskelbtų karę. Užtai Lenkija "ugnia spjaudo" dabar ant Anglijos.

Yra sakoma, kad ir pats Želgowski nėra lenkas, tik Jaules francuzas "parkrykšytas" lenko pravarde, apdumimui akių, kad kitos šalįs ne protestuotų. Jei tas tiesa, tai lenkai savo spėkose stovi taip silpnai, kad Lietuva nė kiek neprivalo abejot apie savo kariškasias pajiegas, jeigu ir parsieitų su lenkais ginklais skaitytis. O žinoma, kad lenkai, nė kiek savo narsumu negali pasititikėt; jie yra amžini bailiai. Tą patvirtina ir praeities lietuvių kariškasis dainius savo žodžiais: "Stipriuos muruos sėdi lenkas, bet kovoj jis yra menkas."

Tad Lietuvai Lenkijos nėra ką bijot, nes Lenkijos spėkos menkos, o savo veidmainiavimais ir melagystėmis pasauliui apsiskelbus, talkininkų ji niekur jau negaus Tik biskį kantrybės, o Lietuva Vilnių laimės ir be vaišių užrubežiuose lenkų rengiamu pavaišint savo ragaišiu. Jei tik lietuviai nenusileis savo reikalavimuose, jei tik jie tvirtai stovės ir toliau kaip iki šiol, Lietuva laimės, ir lenkams apetitas liksis visai ne pasiekiamas.

—o—

PROTOKOLAS

Amerikos Lietuvių Dailos Draugijų Suvažiavimo, laikyto Rugsėjo 4 d., 1921 m., Dailos ir Dramos Draugijos "Aušrelės" kambaryje, 83 Green St., Worcester, Mass.

Kadangi suvažiavimo šaukėja buvo "Aušrelės" dr-ja, tokiu budu suvažiavimą atidarė jos pirmininkas, Bolys Mingilas, 12 val. dieną ir pakvietė F. Skliutą plačiau paaiškint šaukiamo suvažiavimo tikslą. F. Skliutas plačiai apibrėžęs susivienijimo dailos draugijų svarbą, pranešė, kad daug dailos dr-jų buvo kviesta į suvažiavimą net ir iš kitų kolionijų, kurios negalėdamos prisiųst atstovus, raštu atsiuntė pritarimą suvienyt visas dailos draugijas.

Tolesniai perskaitė mandatus atsilankiusių atstovų nuo dviejų dailos draugijų: Nuo Dramos ir Muzikos drjos "Gabijos" iš So. Boston, Mass.: Matas Biekša, K. J. Paulauskas, Andrius Juodgudis, Antanas Bendoraitis, Vincas Gegužis, V. P. Jankauskas. Nuo Dailos ir Dramos Dr-jos "Aušrelės," iš Worcester, Mass. Juzė Rauktytė, Bolys Mingilas, A. J. Gotautas, Feliksas Skliutas. Viso 10 atstovų nuo dviejų dr-jų. Taipgi atsilankė sekanti svečiai: kompozitorius M. Petrauskas, "Sandaros" red. V. J. Šliakys, "Am. Lietuvio" red. V. S. Jokubynas, Dr. Jonikaitis, V. M. Čekanauskas, S. Kažemėkas, A. Šliužas, J. Petronis, S. Puidokas, P. Skrickis, O. Šarkaitė, M. Montviliutė, M. Čiauškaitė, J. Kamendulis, J. Kaulakis, A. Martišius, K. A. Masaitis, P. Steponkus, A. Jesiunas, F. Norbutas, A. Kulis, S. Kulis, J. Mitrikaitė, V. Timinskaitė,F. Joniškis, A.Ambrozevičia, J. Jasiunas, K. Budinavičius, V. Jankauskas, O. Montviliutė.

Rinkimas suvažiavimo vedėjų.

Pirmininkas rinkta slapta nominacija ir slaptu balsavimu. Kandidatai nominuota: A. J. Gotautas, M. Biekša, V. Gegužis. Didžiuma balsų išrinkta, A. J. Gotautas, pagelb. M. Biekša. Sekretorius slapta nominuota K. J. Paulauskas ir B. Mingilas—didžiuma balsų išrinkta K. J. Paulauskas, pagelbininkas B. Mingilas. Maršalka F. Skliutas. Valdybai užėmus vietas ir pirm. pakvietus "Sandaros" red. V. J. Šliakį ir "Amerikos Lietuvio" red. V. S. Jokubyną, pasakė po trumpą prakalbėlę, linkėdami geriausių pasekmių susirišt visoms dailos dr-joms.

Tarimai.

1) Nutarta ypatiškai užkviestiems svečiams: komp. M. Petrauskui, "S." red. V. J. Šliakiui, "A. L." red. V. S. Jokubynui suteikt sprendžiamą balsą, o kitiems svečiams patariamą balsą.

2) Susivienyjusių dailos dr-jų nutarta užvardint: **Amerikos Lietuvių Dailos Draugijų Sąjunga.** Tuomi pirma sesija užsidarė 1:30 vienai valandai pietams.

Sesija Antra.

Atidarė pirm. A. J. Gotautas 2 val.

3) Atvyksta atstovas Marcinkevičius nuo Lietuvių Dramos Draugijos "Varpas," iš Waterbury, Conn. Atstovas džiaugsmingai sutiktas, apreiškia, kad "Varpas" tam susivienyjimui pilnai pritaria.

4) Dailos Dr-jos "Aušrelės" vedėjas, p. Jonas Dirvelis pasako prakalbėlę dailos reikaluose.

5) Sulyg įnešimų "Gabijos," "Aušrelės" ir pavienių atstovų, likos priimti sekanti pagrindiniai įstatai:

1) Šios Sąjungos augščiausias tikslas turi but organizavimas dailos dr-jų ir pavienių dailininkų Amerikoje, kelt ir skleist kultūrišką dailos supratimą tarpe lietuvių liaudies.

2) Sąjungos uždaviniu turi but, kad parupint ko-daugiausiai dailos veikalų, tinkamų lietuvių scenai, išleidinėjant gaidas, veikalus ir tt.

3) Šios Sąjungos turi but vadovaujančiu idealu, pasilaikymas tam tikroje bepartyviškoje dailos vagoje, stovėt nuošaliai nuo politikos ir neužsiimt jokiais politiškais reikalais, bet vientik rupintis lietuvių dailos reikalais Amerikoje ir sulyg išgalės Lietuvoje.

4) Prie sąjungos galės prigulėt tik tokios dailos drjos, kurios rupintųsi dirbt vientik dailosdarbą, taip kad sąjunga butų bepartyviška dailos skleidėja.

5) Prie sąjungos gali prigulėt dailos dr-jos iš suaugusių ir mažų, be skirtumo lyties. Už vaikus iki 15 m. amžiaus nebus mokama metinių mokesčių, ir jie turės tik patariamą balsą.

6) Prie Sąjungos galės prigulėt ir pavieniai dailininkai su įstojimu $3.00 ir metine mokestimi $1.06. Pavieniams sprendžiamas balsas priklausys nuo suvažiavusių seimo atstovų. Sesija užsibaigė 5:05 val. su pertrauka 15 min.

Sesija Trečia.

Atidarė pirm. A. J. Gotautas 5:20 val.

7) Kad Sąjungos suvažiavimuose - seimuose oficiališka kalba butų lietuviška, ir viso knygos butų vedamos lietuvių kalboje.

8) Priklausančios dailos dr-jos sąjungon turi mokėt metinių mokesčių po $1.00 nuo nario, įstojanti draugija turi užsimokėt iš kalno už metus.

9) Kad priklausančios draugijos sąjungon, apart metinių mokesčių, leidžiant aplinkybėms, į metus surengtų bent po vieną vakarą Sąjungos naudai.

10) Pagal išgalę suteikt paramą moksleiviams, kurie mokinasi dailos srytyje, su nužiurėjimu ar jie yra tinkami dailoje.

11) Kad Sąjungos centralinė valdyba butų renkama referendumu.

12) **Rinkimas Sąjungos Valdybos:**

a) Pirmininkas rinkta sdapta nominacija ir slaptu balsavimu. Likos išrinktas: Bolys Mingilas, Vernon Hotel, Worcester, Mass.; Pagelbininkas V. Gegužis, 255 Broadway, S. Boston, Mass. Užrašų ir finansų sekretoriai taipgi rinkti slapta nominacija ir slaptu balsavimu. Nutarimų sekr. išrinktas A. J. Gotautas, 15 Millbury St., Worcester, Mass.; Fin. sekr. Juzė Rauktytė, 15 Millbury St., Worcester, Mass.; iždininkas A. Bendoraitis. 327 E. St., So. Boston, Mass.; Literaturos komisija: K. J. Paulauskas, Matas Biekša, 327 E St., So. Boston, Mass.

13) Sekančio seimo sušaukimas palikta valdybai.

Suvažiavimas pasibaigė 6:45 val. vakare.

Suvažiavimo vedėjai:
Sekr. **K. J. Paulauskas.**
Pirm. **A. J. Gotautas,**

ATVIRAS LAIŠKAS SENIEMS VEIKĖJAMS

Jau nesykį esu rašęs ir gyvu žodžiu skelbęs, kad Amerikos lietuvis atbudavos Lietuvą ir pastatys ją ant tvirtų kojų, kaip politikos, taip ir ekonomijos žvilgsniais. Šiądien jau kiekvienas mato, nes apčiuopiami faktai parodo, kad tai teisingi žodžiai buvo tarti.

Tad ženkime pirmyn tais pačiais keliais, tik skirtumas bus tame, kad anais laikais męs žengėme pirmyn nesužiningai, šiądien žengiame sužiningai. Ir štai Lietuva jau prikelta iš miego. Lietuva neprigulminga. Lietuva nori tapt demokratiška, pačių žmonių, ne ponų, ar kunigų, bet pačių žmonių valdoma.

Lietuvos šiądien nors kunas atgijęs, bet ne spėkos. Lietuva neturi dar savo Tautiško Universiteto, kuriame jaunimas taptų išauklėtas lietuvių dvasioje; Lietuvos sunus ir dukterįs priverstos yra glaustis prie svetimtaučių, idant pasiekt kokią profesiją. Ir męs pasekmes tokio judėjimo šiądien apčiuopiamai atjaučiame. Lietuvis išauklėtas mums svetimoje įstaigoje, o neretai net mums ir neprielankioje įstaigoje, męs turime nukentėt skaudžiai nuo sugrįžusių iš užrubežių musų auklėtinių.

Tad ar nelaikas į tai rimtai pažvelgt? Ar ne laikas, kad jųs, seni veikėjai, po atsilsio ir vėl imtumetės prie darbo, ir sutartinai pradėtumet darbą statymo savo Tautos Universiteto?

Kaip žinote, čia Amerikoje yra tam tikslui sutvertas komitetas iš sekančių ypatų: Dr. A. L. Graičunas, pirm., Dr. J. Kulis, iždininkas ir Dr. A. Motvilas, sekretorius. Antrašas susinešimui ir aukų siuntimui, 3310 So. Halsted st., Chicago, Ill. Išrašykit čekį ar money orderį Dr. J. Kulio vardu. **Dr. A. L. Graičunas.**

—o—

Kas veja iš Lietuvos bolševikus ir Želigovskį? Bonai! Tad pirkime juos.

* * * * *

Kas šviečia išgamų smegenis ir jų sąžinę budina? Bonai! Tad nesigalėkime jiems to vaisto.

* * * * *

Kur bonas—ten ir Lietuvos meilė.

Lietuvą reikia mylėt ne gerkle, bet širdimi. Pirkite bonus.

PO MEDŽIU

Malonųs broliai ir sesers! Šiądien męs pasikalbėsime apie musų reikalus, kurie yra surištais su musų tautos reikalais, ir kurie mums šiądien yra begalo svarbiais ir mums butinai yra reikalinga apie juos kiek pasikalbėt. Musų tauta, lietuvių tauta, yra labai sena ir todėl istorijoj ji vadinama yra kitų Europos tautų močiute. Sulyg istorijos labai tolimoje praeityje lietuviai buvo labai ramųs ir lėti - žmonės. Jie mėgo ramumą, mėgo kitiems nusilenkt, pasitraukt iš kelio ir gyvent tarpe savęs dideliame sutikime, vienybėje, ko nebuvo pas vėlesnes tautas, Lietuvos kaimynes.

Bet šiądien lietuvių tarpe to viso beveik nėra, nes vieton ramybės, lėtos ir sutikimo, viešpatauja vaidai, kerštai ir nerimavimai, taip, kad tą viską atėmus, pas lietuvius beveik nieko daugiau ir nelieka. Tie nesutikimai lietuvių tarpe taip įsišaknėjo, taip subujojo ir taip toli nuaugo, kad jau netenka savo neramumams rubežių tarp pavienių žmonių, tai pasidalino į įvairias partijas, pasiskirstė į įvairius abezėlius, ir varo savo nesutikimų karę, vieni su kitais veda ne pavieniai žmonės, bet atskirais bureliais. Šiądien nėra pas lietuvius jau tos idėjos, to tikslo, kurs nebutų sunaudota savitarpiniams, barniams. Tam panaudojama ir bažnyčia, ir prakalbos, ir organizacijos, ir laikraščiai, ir kartais net tam tyčia dar spaudinama tam tikri atsišaukimai ir knygelės, kad tik kelt didesnę erezią, kad sukelt didesnį kerštą vienų prieš kitus ir kad ramybę ir sutikimą naikint ant kiekvieno žingsnio, nepaliekant jo nė ženklo. Šiądien tarp lietuvių jau beveik nerandame nė vieno įžymesnio žmogaus, kurs nuo tų erezijų, nuo tų vadinamų politikavimų, butų liuosu. Tame sukuryj pasinėrė ir kunigai, ir daktarai, ir redaktoriai, ir kiti musų vadai ir mokintojai. Rodosi, kad jie iš to tik gyvena, iš to valgo duoną, ir jie yra tik kariavimui. Nebutų ką galima sakyt, kad jie tą savo karę vestų su svetimais su lietuvių priešais. Bet to vieton, jie tą savo nelemtą karę veda su savaisiais, su savo tautos žmonėmis ir dirba už svetimus reikalus ir svetimųjų naudai. Tai yra labai akyva ir dėl to šiądien nevienas stato klausimą, kodėl pas lietuvius yra įsigimęs toks pragaištingas budas, kurio nėra pas kitas tautas. Imkime vokiečius ir prisižiurėkime, kaip jie gyvena vienybėj ir sutikime tarpe savęs, o ypač savo kulturiškame gyvenime. Finai, netolimi lietuvių kaimynai yra tai žmonės be jokio humoro. Pas juos nėra juoko, nėra linksmos minos. Jie visada suniurę, lyg pikti. Bet tegul svetimtautis jiems tik nors vienam prasikalsta, lik sveikas. Visi kaip vienas stos savajo apgyniman. Pietiniai italai, tie žiaurųs elementai, kurie nesiliauja tarp savęs vedę ypatiškas, ir tai net kruvinas kovas. Bet jeigu vieną iš jų svetimtautis užkabins, ar pašieps, bėda jam. Slavėnai, slavokai, čekai ir jugoslavai, yra tai žomnės apšvietoj gana žemai stovinti, atskyrus čekus. Jie tarpe savęs pasiskirstę tikėjimais: vieni jų yra liuteriai, kiti Rymo katalikai, treti ortodoksai, dar kiti greko-katalikai, yra ir netikėlių. O kaip jie vienybėj gyvena, sutinka, ir vienas kitą skaito sau artimiausiu ir geriausiu žmogum už svetimtosius. Jų kunigai nekenčia ir nepravardžiuoja atskiro tikėjimo žmones ir nepjudo vienus su kitais. Eina kas bažnyčion, gerai, neina, irgi gerai. Visi jie organizuoti į mažesnes ir didesnes organizacijas ir tose yra visiems užtektinai vietos, nežiurint kas kokią bažnyčią išpažįsta, ar ne išpažįsta jokią. Užtenka, kad yra tos pačios tautos žmogus, bile tik nėra niekšu, gali glaustis ir priklausyt kur nori, ne taip kaip pas lietuvius, kur net ir vieno tikėjimo žmones pravardžiuojama visokiais vardais. Kodėl pas lietuvius yra kitaip negu pas kitas tautas? Kodėl pas lietuvius yra ta neapykanta ir nesutikimai taip įsivyravę, kad be to niekur ne apsieinama ir galiaus jau net papročiu įsiauklėjus tokia mintis, kad jeigu kur susirinkimuose apsieinama be vaidų, be užsigauliojimų, tai sakoma, kad susirinkime nieko gero nenuveikta, arba jei laikraščiuos, kuriuose nerandama barnių, paniekinimų vieno kitam, ar išdarkymo draugijų, ar pavienių žmonių, tai sakoma, kad tokiuose laikraščiuose nieko gero nėra ir nėra ką skaityt. Kodėl taip?

Istorija mums pasako, kad labai tolimoje praeityje lietuviai gyveno dideliame sutikime. Aplinkinės šalįs, iš visų pusių siaubė ant Lietuvos, kad ją pavergus ir sau pasisavinus turtus ir lietuvius padarius savo vergais, nes lietuviai, kaipo lėti žmonės, jų manymu, labai buvo tinkamais į vergus, nes nuo lėtų vergų nebutų galima tikėtis pasipriešinimo. Bet lietuviai tada gyveno sutikime, vienybėje, ir todėl narsiai ir pasekmingai gynė savo laisvę, savo šalį, taip, kad laikui bėgant, jie išsivystė į narsius kariautojus ir per šimtmečius pasekmingai kariavo su savo priešais, kurie, neva norėdami Lietuvai prisuokt savo krikščionybę, kad ir su netikėlių talkomis, Lietuvą kariaut nesiliovė. Lietuviai išsidirbo gana narsiais kariautojais ir pasekmingai kariaudami, netik kad daugybes kariaujančių priešų paimdavo nelaisvėn, bet ir priešų dalis žemės užimdavo su visais gyventojais, taip, kad laikui bėgant, iš anų svetimų nelaisvių ir paimtų su svetimos žemės kraštų gyventojų susidarė žymi dalis Lietuvos gyventojų, tarpe kurių buvo daug italų, lenkų, mozurų, vokiečių, gudų, totorių, čekų ir kitokių. Kadangi Lietuva visiems šiems svetimiems žmonėms davė laisvę ir leido jiems gyvent sulyg jų papročių ir tikybos, nėkuom juos ne varžant ir ne spaudžiant, tai jie Lietuvoj įsigyveno, susimaišė su tikrais lietuviais, priėmė lietuvių dabą, papročius, pramoko jų kalbą ir taip virto Lietuvos piliečiais. Todėl šiądien lietuvių tauta susideda iš visokio tipo žmonių: vieni labai maži, kiti vidutiniai, kiti labai dideli; vieni šviesųs, mėlynakiai, kiti juodbroviai ir tamsaus kuno; vieni lėti, švelnųs, rimti, mandagųs ir linksmo budo, kiti suniurę ir žiaurųs; vieni nuolaidųs ir ramųs, kiti desperatiški ir keršijanti.

Toki atskirų tipų Lietuvos žmonės, kaip jie nevienodi savo išžiura, tai nevienodi savo pobudžiais gyvenime ir savo darbais. Jie nors yra jau persiėmę lietuvių papročiais, budu ir kalba, tai jų svetimas kraujas vienok juos tempia savo pusėn ir jie kur gali, visur yra lietuviams priešais ir kuom gali, tuom lietuviams kenkia ir keršija, ant kiekvieno žingsnio. Kurie yra jau daugiau nutolę nuo savo bočių, tie bent ant vietos kelia skandalus, ardo tvarką ir ramumą ir keršija kuom galėdami savo bočių priešams lietuviams, o kurie yra arčiau savo senovės praeities ir turi progą, tie veikia tiesiok išdavikų darbą.

Mums šiądien yra gana aiškiai žinoma kas darosi Lietuvoj, kur varoma įvairųs nelemti darbai, silpninanti Lietuvos valstybę ir jos valdžią, netik jau kėlimais ant vietos visokių betvarkių, bet net valstybės namines slaptybes išduodant tai rusams, tai lenkams, tai kitiems, kurię negeidžia Lietuvai labo, arba kitaip sakant, veikia išdavikų darbą. Lietuva praleidus jau daug priespauods dienų svetimųjų varginama, šiądien, kada atsikvėpė savo laisve, tai savieji elementai, savo išdavystėmis stengiasi ją greičiau pasmaugt, arba gelbsti tame darbe svetimiems, buvusiems Lietuvos engėjams.

Taip lietuviai elgiasi namie, Lietuvoj, nekitaip jie elgiasi ir svetur. Paimkime kad ir šioj šalyj gyvenančius lietuvius. Čia jie veikia nė kiek negeresnį darbą kaip ir Lietuvoj, Lietuvos nenaudėliai, ir tai jie veikia visokiais budais. Kurie gali, tie kelia skandalus prieš Lietuvos valstybę, įvairiais budais ją niekindami, iš mažmožių padarydami didelius ir baisius daiktus. Kiti visaip darko vos susikurusios Lietuvos valdžią, žeminant ją ir mažinant jos įtekmę, netsraginant jai nepasitikėt ir neduot jai pagėlbos. Dar kiti vargsta dienomis rašydami ir spaudindami įvairaus menciaus atsišaukimus, kviečiančius, kad niekas nešelptų Lietuvos valdžią ir naktimis juos platindami, ne atsižvelgiant, kad jau patįs ją nešelpia, ir vieton to, renka pinigus sušelpimui svetimos Rusijos, nors patįs ir čia nieko neduoda. Kiti vėl nesigailėdami savo vargo ir svetimo pinigo, šaukia suvažiavimus ir vadinamus seimus, kad tuose sukursčius didesnę ne apykantą tarpe žmonių ir sukėlus didesnius skandalus prieš Lietuvos valstybę ir jos valdžią; jie varė visokias propagandas prieš Lietuvos valstybę, bet tame nieko neatsiekę, dabar išimtinai šiaušiasi vien tik prieš valdžią. Patįs gi neveikliausieji, kurie nepatįiegia kelt politiškuosius, ar valstybinius skandalus, brazda bent kasdieniniame gyvenime, susispietę prie savo privatiškųjų dryžinių, partijų, kelia naminius, vietinius skandalus, susirinkimuose ir laikraščiuose plėsdami nesutikimus ir ardydami tą pačią vienybę, pravardžiuodami ir darkydami žmones, kurie nesigėri jų privatiškais dryžiniais. Rodosi, kad juos butų kas pasamdęs prie to darbo, kad tik kitus atitraukus nuo vienybės, nuo pasitikėjimo vieniems kitais, kad tik drumstus lietuviškąjį gyvenimą, vienam ant kito vieš pataujant. O gal juos kas nors ir samdo, tik ne visus. Nebereikalo lenkai tiek daug savo pinigų spaudina ir išleidžia.

LIETUVIAI AMERIKOJ

Philadelphia, Pa. Keturiolika Philadelphijos lietuviškų Draugysčių, pageidauja, idant Lietuvos Atstovas Amerikoje, teiktusi nors kiek veiklumo parodyt ir informuot lietuvišką visuomenę apie Lietuvos padėtį. Kadangi nuo apleidimo J. Vileišio Lietuvos Atstovo vietą, ir kadangi užėmus naujam Lietuvos Atstovui tas garbingas pareigas, apie Lietuvos politiką, o lygiai ir apie čion vietinę politiką su Suv. Valstijų valdžia, nieko, o nieko nesigirdi. Kadangi per tą laiką, per tą porą mėnesių, buvo ir yra visokių gandų apie Lietuvos padėtį, o ypač pastarose dienose spaudoje eina žinios, kad Lietuva padalinama į dvi dalis, ir kad Vilniaus miestas ir apielinkės pavedama lenkams. Kadangi tokios žinios neapsakomai erzina lietuvius, atima energiją, kelią neapykantą prieš vieni kitus, daro neužsitikėjimą Lietuvos Valdžia ir daugelį kitokių kenkimų atjaučiama, ypač labai kenkia Liet. L. Bonų pardavinėjimui, o taip gi kenkia aukų rinkimui, o atstovybė tokioms žinioms einant, jokios akcijos nedaro, nieko nė lietuvių spaudą, nė veikėjų burelius, nė paskolos stotis ne informuoja, o ypač, nieko ne atsako per spaudą. Todėl Amerikos lietuviai, neprivalo ilgiaus kęst, nes tokios paskalos, kurios negalime žinot, teisingos jos ar ne, daro begalo daug blėdies. Lietuviai turi jieškot išeigos iš tų tamsių ukanų, kurios eina iš Lietuvos Atstovybės tylėjimų. Turi jieškot budų, atmainyt atstovą ar tvert savo nuosavą tam tikrą informacijos biurą, jei jau Lietuvos Atstovybė nieko ton linkmėn negali nuveikt.

Philadelphijos Lietuviai, nenorėdami dabartiniu laiku daryt kokius priklumus, nenorėdami leist negerus gandus ir diskredituot Lietuvos Atstovybę, išnešė žemiaus prisegtą rezoliuciją, kurios įtalpa žemiaus telpa ir tuojaus tą pat vakarą pasiuntė Lietuvos Atstovui į Washingtoną, reikalaujant platesnių informacijų Lietuvos padėties šiame momente:

Jo mylistai p. V. Čarneckiui,
Lietuvos Ats. Amerikoj,
Washingtón, D. C.

Rezoliucija.

Męs, Philadelphijos lietuviai, laikytame viešame susirinkime 5 d. Rugsėjo, 1921 m. Lietuvių Muzikalėj Svetainėj, Allegheny Ave. ir Tilton St., Philadelphia, Pa. išnešėme sekančią rezoliuciją:

Kadangi 1-mą ir 2-trą d. Rugsėjo, 1921 m. spaudoj tilpo neaiškių žinių apie Lietuvą, ir Kadangi žinios įtaria, buk Lietuvos komisija, vedanti derybas su lenkais Genevoje, sutinka padalint Lietuvą į dvi dalis, ir Kadangi Vilnius ir jos teritorijos skiriama Lenkų — Varšavos valdžios kontrolėn, ir Kadangi Lietuvos Atstovybė Amerikoje, nieko Amerikos Lietuvius apie tai ne informuoja, taigi lai buna nutarta, griežtai protestuot prieš tokį neteisingą lenkų reikalavimą ir Lietuvos Valdžios sutikimą dalint, skaldyt Lietuvą (jei tas yra teisybė), ir —Toliaus, reikalaujame, kad Lietuvos Atstovybė kuogreičiausia mums apie tai informuotu. O jei tas teisybė, tad be jokio atidėliojimo, Lietuvos Atstovybė lai šaukia visas lietuvių kolionijas grieštai protestuot prieš Lietuvos skaldymą ir pavedimą lenkams.

Ši rezoliucija vienbalsiai tapo priimta viešame susirinkime 14-kos Philadelphijos lietuvių draugysčių.

Susirinkimo pirmininkas,
Juozas Teleiša.
Susirinkimo sekretorius,
Juozas Ivanauskas.
3585 Salmon Street,
Philadelphia, Pa.

N. B. Žinios apie Lietuvos delegacijos sutikimą padalyt Lietuvą į dvi dalis, nuo kart buvo ne įtikėtinomis, todėl jas ne visi laikraščiai pasiskubino paskelbt. Netrukus Liet. Inf. Biuras išsiuntinėjo telegramus lietuviškų laikraščių Redakcijoms, ir tas žinias užginčijo, kaipo neteisingas. **Red.**

Tai toks lietuvių vadinamas susipratimas, kuriuom vienas-kitas kaip kada džiaugiasi. Vienoj ir kitoj pusėj didžiojo vandenyno yra varoma nelemtas ir pragaištingas darbas, kuriuomi statoma painės lietuvių kulturiškam besitobulinimui ir Lietuvos valstybės įsigyvenimui, kuomet tik nedidelis skaitlius tikrųjų lietuvių, nesusimaišiusių krauju su anais Lietuvos atėjunais, kurių kraujas yra krauju Lietuvos priešų, Lietuvos nenaudėlių, kaip jau pirmiau jums pasakiau, visokiais budais, kiek galėdami ir kuom galėdami, palaiko savo tautą ir savo naudingu trusu šelpia Lietuvą, turėdami viltį, kad jos ateitis pakils, kad žmonės išsitobulins, valdžia įgis daugiau politiško prityrimo ir viskas bus gerai.

Todėl, broliai ir sesers, kurie susirenkate po šiuom medžiu, neklausykite jokių politikierių, ypač tų, kurie tik kitus peikia, patįs nieko naudingo neveikdami. Neklausykite tų, kurie kitus niekina ir netikusiais vardais pravardžiuoja, nes jie, pasitaikius progai, ir jus niekins, pravardžiuos, pažemins jusų gerą vardą ir prakilnius darbus, kuriais jųs prisidedate prie pagerinimo lietuvių kulturiškojo gyvenimo. Visuomet saugokitės tų, kurie jums kalba tik apie kitus ir jums įkalba savo privatiškųjų dryžinių gražumą, ir niekinan tuos, kurie tuos dryžinius nuo jų ne perka. **Žmogus.**

apie jaunąjį ir jaunąją, nes kaip kam jau yra gana žinoma kaip vienas jų taip ir antras, ypač kapitonas dr. A. Dambrauckas labai yra populiariškas tarpe Philadelphijos lietuvių, kaipo tikras lietuvis ir geras tėvynainis, daug pasidarbavęs Lietuvos Laisvės paskolai ir jau iš seniai uolus darbininkas apšvietos srytije. Katrė Oželiutė, taipgi žinoma plačiai, kaipo doro ir gražaus pasivedimo ir gera pianistė. Bet labiausia mums dar nežinoma, tai kombinacija bažnytinių šliubų. Kapitonas dr. A. Dambrauckas, visiems žinomas kaipo laisvų pažiurų žmogus, nepapratęs prie bažnytinių ceremonijų. Vienok jaunosios tėvams, nors pažangiems žmonėms, bet pasiulius, kad jaunieji atliktų išpažinties ceremonijas savo tautos bažnyčioje. Žinoma kapitonas nenorėjo nė vieną užgauliot, ypač senesniuosius moka paguodot, tad propoziciją priėmė, ir sutiko imt šliubą pas kun. Kaulakį. Davatkos dagirdę tokį sutikimą, ėmė rankas trint iš džiaugsmo, kad tokį "eretiką" daktarą kapitoną, privertė atlikt išpažintį. Kapitonas, matyt, žino bažnytines dogmas, tad nuėjo į decezijos raštynę ir išsiėmė dispensą (mat yra bažnyčios įstatymas, kad nenorinti tikėt, negali but priverstais, nes tikėjimas yra liuosas; nori tiki, nenori netiki Augštesnė dvasiška valdžia tą labai guodoja, tik fanatikai varu varo prie tikėjimo ir išpažinties), prirodant, kad išpažinties jei nenori, nereik eit. Kunigas pamatęs tą dispensą, nežinojo nė ką sakyt. Pasikrapštė paausį ir sako: na, kad jau tu toks gudrus, tai ką jau daryt, aš neturiu galės pasipriešint augštesniai dvasiškai valdžiai. Ir davė šliubą.

Vestuvės atsibuvo be jokių didelių iškilmių, dalyvavo tik artimi draugai ir giminės jaunojo ir jaunosios, gražiai pasilinksminę visus atsisveikino ir išvažiavo, rodosi, į Neagarą Falls, praleist taip vadinamą "medaus mėnesį." Linkėtina linksmo, laimingo ir pavyzdingo gyvenimo.

Sulenkėjusi graboriaus šeimyna kėlė bene 25 metų sukaktuves šeimyniškojo gyvenimo. Žinoma, kaipo lenkiška šeimyna, tad viskas lenkiškai ir atsibuvo. Dalyvavo vien tik špitolninkai, prie jų dar pora airišių advokatų. Svečiai ant tiek įsimylėjo "blaivybės" skystimėliu, kad nuo karščio kilo didelis judėjimas. Pradėjo judėt netik svečiai, bet ir įdai, svečiai ant tiek judėjimu buvo užsiinteresavę, kad net su motere iš svečių, kaip nors per langą išnėrė, kad net kitoj pusėj gatvės žmonės sujudo nuo stiklų skam bėjimo. Visi įkaušę per mierą, tik poromis atsidurė netolimoj pašiurėj, tai ten iki prašvintant visas palėpes išlandė. Tiek daug su airiais, jie prie to pripratę, bet "blaivybės" platintojams lietuviams lyg turėtų buti gėda. Bet geros akįs dumų nebijo, jie ir vėl paskui savo amatą varo, keikia ir niekina inteligentiją, net pasiguguodami. **Prietelis.**

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

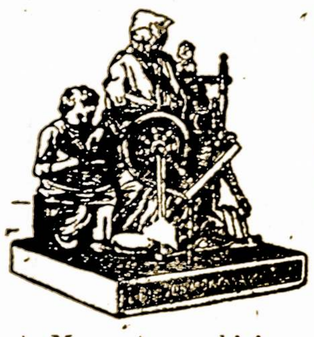

—Mama, tu apsakiai man apie garsius gydytojus, ačiu! Mėgstų klausyt ir pažint jų darbus.

—Vaikeli, dar keli žodžiai liko tau nepasakyti apie garsius gydytojus. Atmink ir pažink garsų Pasteur'ą, kuris atrado sėklas ligų mikrobų karalystėje. Jis sumanė tas sėklas naikint, pirmiau negu jos apsėda žmogų ir jį sunaikina. Tik nuo Pasteur prasidėjo tikras supratimas hygienos mokslo apie sveikatą, naikinimas nešvarių vietų, kuriose gema ligų perai. Naikinimas gyvunų, bėgiojančių ir lekiojančių, kurie neša ligų sėklas nuo puvančių kunų, pamestų ant lauko; musė atneša ligos sėklas ir palieka ant gražiai pataisyto stalo, ant duonos ar kitokio valgio, kuriuos žmogus paima į savo vidurius, krauja, ir užsikrečia liga.

Pasteur pradėjo gyvenimą vargingai, bet jis davė savo tėvynei Francuzijai tur to už šimtą milijonų frankų. Jis nedavė pinigais, bet pasitarnavo išnaikinimų mikrobų, kurie šilkų vabalus naikino ir tokiu budu šimtus milijonų frankų davė savo išradimu, Francuzijos piliečiams.

Jis sunaikino vištų cholerą, suradęs tos naikinimui budą. Jis išmokino pasaulį kaip gintis nuo ligos pasiutimo ir kaip apgint šunis nuo tos ligos. Dirbo kaip bitė. Jis dirbo visą savo gyvenimą, ir mirė Rugpjučio mėnesyje 1895 m., palikdamas neapsakomus mokslo turtus šia mpasauliui.

Pirmiau męs kalbėjome apie garbingą vyrą Lordą Lister, kuris darbavosi Anglijoje, tuo pačiu laiku kaip Posteur Francuzijoj. Pastarasis ištobulino daktariško pjaustymo mokslą, permainė budą visuose pasaulio ligonbučiuose, nuo senoviško budo operacijų, ant pamato jo išradimų, taip, kad šiądien mokslas gali prigydyti žmogui naują nosį, naują lupą, padaryt pjaustymo operaciją apie širdį ir smegenis. Jis suteikė tokį gabumą jo pasekėjams, kurie padaro viduryj kuno žmogaus pasekmingas operacijas, ko pirma negalėdavo. Dar vienok daug dirvos yra gydytojams, kad tobulint tą mokslą tolyn. Vėžio ligos baisi žmonijos kankynė; liga džiovos ir kitokios, dar laukia kada užgims toki vyrai, kurie sumanys ir paliuosuos žmoniją nuo tų baisių ligų.

Dar paminėsiu vieną garsų vyrą, profesorių Robertą Koch, kuris gimė Klausthale, Vokietijoje, 1843 m. Jis taipgi ėjo pėdomis garsaus Posteur, pašvęsdamas savo gyvenimą tyrinėjimams. Jis surado sėklas, kurios pagimdo cholerą ir sėklas džiovos ir daugelio šiltinių ligų. Koch pakrypo nuo tikrojo kelio, tvirtindamas, kad žmonės negali užsikrėst džiova nuo karvių, džiova sergančių, naudodami maistui jų pieną. Kiti mokslo vyrai parodė, kad ištiesų džiova sergančios karvės užkrečia ir žmones džiova, jeigu jų pienas naudojama maistui. Šiądien kiekviena civilizuota valstybė stengiasi prašalint tokius gyvulius, kurie serga džiova, kad prašalinus tą ligą nuo žmonių. Nėsant vaistų nuo džiovos, neapsakomai daug gero pasaulyje padaryta, mokinant kaip žmogus nuo tos ligos gali geriau apsisaugot, pildant hygienos mokslo patarimus.

Tiek tau, vaikeli, apie tuos garsius vyrus aš apsakau; mėgink atmint jų vardus.

Toliaus męs prisiminsime garsius pasaulio vyrus, kurie gal but didžiausias permainas padarė žmonių smegenyse, lyg nuplėšę senas ir nudėvėtas drapanas nuo žmonių, apvilkdami juos nau jomis, geresnėmis. Jų vardai yra: Plato, Euclid, Sokratas, Aristotelis, Roger, Bacon, Archimedas, Immanielins, Kant'as, Aquinas, Locke, Hobbes, Berkeley, Descartas, Bacon, Swedenbarg'as, Maginus, Spinoza. Šitie vardai pasaulyje niekad nenykstanti ir nebus užmiršti. Męs skaitome istorijas apie garsingus karalius, apie pasaulines kares, bet jose męs nieko nerandame gero žmonijai. Rodos dideli judėjimai pasaulyje, bet tušti labui žmonijos, todėl ir musų atydos toji tuštuma nepatraukia. Daug daugiau žmoniją interesuoja augščiau paminėti vardai žmonių ir jų protiškas nuveikimas.

Mums labai keista, kaip vieno-kito žmogaus protavimas palieka įtekmę pasaulyje. Jų mintįs daugiau padaro negu didelių armijų galybė. Geros mintįs nors pamažėl bet amžinai sunaikina prastas mintis ir pagražina pasaulį. Tau, vaikeli, labai sunku suprast kaip gera mintis sunaikina prastą mintį, todėl aš tau privesiu vieną atsitikimą. Gyveno vienas žmogus ir turėjo keliatą vaikų; vienas iš jo vaikų taip pamėgo muziką, kad atlikęs savo užduotis, jis pasikavojęs nuo tėvų darė sau smuiką ir pasikavodamas, mokinosi ant jos griežt. Tas sukėlė baisų pasipiktinimą jo tėvų, kurie po kelis kartus sudaužė jo smuiką ir užgynė jam griežt. Tas vienok nepanaikino vaiko noro, jis ir vėl darė sau smuiką ir vėl mokinosi griežt; bet labiau kavojosi nuo tėvų.

Vieną kartą atėjo ubagas pas šitą žmogų; tėvų nebuvo namie, vaikas pradėjo savo padarytą smuiką griežt. Tėvai parėjo ir vaiką pradėjo baust. Ubagėlis, matydamas, kad tėvų nuomonė labai prasta apie vaiko užsiėmimą, pradėjo aiškint savo geresnes nuomones, kad tuomi panaikint blogą supratimą vaikų tėvų. Jis kalbėjo tėvam, kad vaikas gerai daro linkdamas prie muzikos; su tuom jis tobulina savo ausies jausmus, užsiima mokintis tokio amato, kuris dailą tobulina, sulaiko save nuo blogesnių vaikiškų užsiėmimų ir taip toliaus. Jo kalbos įtekmė visai panaikino tėvų užsispyrimą ir jie nuo tos dienos daugiau vaikui smuiką negynė. Tai reiškia, kad ubagėlis atnešė į tuos namus spindulį šviesos, kuris panaikino tėvų blogą nuomonę ir vaikas pastojo geru smuikininku. Jo smuika laibai daug gero padarė, nes kiti jaunuoliai klausė gražaus smuikavimo ir atitraukė savo atydą nuo blogų užsiėmimų. Kaip tas ubagėlis atnešė mažą spindulį šviesos į namus to žmogaus, taip dideli ir galingi protautojai atnešė didelę naudą žmonijai, apmainydami jų prastas nuo mones į geresnes ir pagražino gyvenimą viso pasaulio. Viskas, kas tik gema pasaulyje gero žmonijai, vis gema vieno protautojo smegenyse, paskui išsiplatina po visą pasaulį. Todėl čia męs ir kalbėjome, kad apsipažint nors kiek su tais garsiais pasaulio vyrais, kurie padarė dideles perversmes pasaulyje. Norėdami atrast pirmus žmones, kurie pradėjo savo protą vartot, turime siekt atgal į istoriją, kada žmonės dar laukiniais budais, vijosi žvėrį su lanku ir vilyčia, kada pailsęs ir atsisėdęs, pasidėjęs savo vilyčias pradėjo protaut, mislyt, vartot savo smegenis. Turime eit į laikus, kada žmonės garbino karštą saulę. Pirmu pirmiausia męs atrandam garsų vardą Sokrato, kurį žmonija vadino tėvu protmyliu. Garsus Plato gimė 427 metais pirma Kristaus, buvo kitas didelis protautojas. Sokratas, Plato ir Aristotelis yra dideli vardai pasaulyje. Vienok pasaulis dar didesnis ir tobulumui mislių ir protavimo galo niekad nėra.

Nemuno Sunus.

Roentgenas muitininkų įrankiu.

Žinote kas yra Roentgenas. Tai žiburys, kurį gydytojai vartoja suradimui kas sergančio žmogaus viduriuose yra. Bet nevieniems gydytojams juomi lemta nau dotis. Juomi naudojasi ir New Yorko muitininkai, suradimui pas atkeliaujančius iš užrubežių pasažierus paslėptų deimentų. Su pagelba šito žiburio suranda, kad ir geriausia paslėptus brangiuosius akmenis, kurių savininkai stengiasi juos įsigabent be muito apmokėjimo.

Tulas Gemsback, pirklys brangių akmenų, su savo draugu keliavo iš Europos į Suvienytas Valstijas ir vežėsi du deimentus 1¾ karato. Jie ant laivo sukirto laižybas, kad vienas iš jų paslėps nuo muitininkų savo brangenybę, kitas tam netikėjo. Jiedu bevieliniu telegrafu apie savo laižybas davė žinią muitininkams, kad jei deimentas bus surastas, kad nebutų baudos už besistengimą apgaut valdžią, nes tai norima tik persitikrint apie muitininkų gabumą.

Atvykus prieplaukon, muitininkai ėmėsi prie kratos. Išvartė skrynes, išgramdė pypkę, iškrapštė ausis ir nosį, suardė pirklio kurpes, ir deimento niekur nerado. Tada su žiburiu, kiekvieną daiktelį peržiurėta fluoroskopu. Pataikyta ant šmotelio muilo, kurs iš viršaus jokio ženklo nors neturėjo, bet jį perlaužus, atrasta paslėptas deimentas.

Roentgeno žiburys ant paties deimento nieko neveikia, bet jis parodė muilo dalių sudėjimą, viduryje.

Sanskritas.

Viena iš seniausių ir turtingiausių ariškų kalbų, kokia šimtais metų prieš krikščioniškąją erą kalbėjo vakarinių Indijų gyventojai arba indai, ir kuriai priklauso lietuvių kalba, yra tai sanskritus. Nors sanskritų kalbą iš ten išvijo brakritai ir palai, tai vienok šalies mokslininkai tą kalbą gerai pažįsta ir ją vartoja savo "šventose knygose." Sanskritų literatura yra gana turtinga ir sena, nes siekia savo pradžia nuo XV amžiaus prieš krikščioniškąją erą, ir dalinasi į dvi dalis. Pirmoji dalis vadinasi vediška, iš kurios paeina vedai, arba rinkiniai seniausios religiškos literaturos senovės sanskritų, kuri daugiausia susideda išgiesmių, himnų ir maldų. Antroji dalis sanskritų literaturos susideda iš dviejų epopeju: Mahabharetes ir Ramajanes dramos "Sacuntala," parašytos Kalideso, ir rinkius senovės jūokų ir žaislų: Poncatantre, Hipotendosa ir Somadevo pasakos. Kita dalis susideda iš religiškos literaturos, mokslo ir dailos raštų.

Oro rynos.

Jųs žinote, kaip kada audra, arba ciklionas užeina, tai vėjai, viesula vadinami, nuo žemės į padanges neša žemes, medžių lapus, o kartais ir upių ar ežerų vandenį su žuvimis ir kitokiais lengvesniais gyvunėliais. Dedasi tas dėl to, kad kuomet, kada kįla didis vėjas, oras pasidaro lyg skylėtas; tokios ore pasidariusios skylės, yra vadinamos oro rynomis. Vėjas, visu smarkumu nerdamas tomis oro rynomis, darosi labai bangus ir pasidalina į daug sriovių, lyg vilnių, kurios pasiskirstę neria per kiekvieną tų rynų ir viena su kita susitikdamos ir susidurdamos, lyg vandens vilnįs, gimdo didelius sukurius, kuriuos vis smarkiau veja iš pažemių į tas rynas traukdamas vėjas, kurs erdvėse pasiskirsto, atsimuša į erdvėje sukietėjusius gazus ir iš ten grįžta žemėn visu smarkumu, sukasi ir naikina viską, ką tik patinka ant savo kelio.

———o———

Viena žvakė priešaky daugiau šviečia, — negu kelios užpakalyj. Tad žinok tai, kad dabar nupirktas bonas už šimtinę—daugiau reiškia, negu vėliau už kelias šimtines.

* * * * *

Jei esi lietuvis—tai padėk Lietuvai paliuosuot Vilnių iš lenkų vergijos. Pirk boną.

LIUOSOJI VALANDA.

(Jaunimo skyrius)

MANO KUMA ONA

(Arba jos godumas)

(Užbaiga)

—Kurgi aš neverksiu!... Visą savo gyvenimą dirbau kaip jautis, be jokio pasilsio..... O jeigu dabar numirčia, tai visas mano vargas nueitų ant niekų, juk vaikelių dar neturiu, tai nebus kam ir turtą palikt, nors su vyru gyvenu jau aštuoni metai. O tai vis pinigai tą padarė! Vis, rodosi, kad tik daugiau, kad tik daugiau skatiko prasimanius, nes gal ateis toki laikai, kad nebus galima taip gerai uždirbt. Taip ir prabėgo mano išrokavimais, metai po metų. O mano Adomukas, Katriute, jau seniai man sakė, kad aš neičia į fabriką dirbt. Adomukas prakeikdavo pinigus ir Amerikos fabrikų savininkus. Sakydavo, ot, jei bučia buvęs Lietuvoj, tai jau seniai bučia turėjęs kuom pasidžiaugt, vietoj šitų prakeiktų pinigų. Girdi, ateis toki laikai, kad gailėsiesi savo sveikatos, kurią už pinigus nenusipirksi. Oi Dieve mano, Dieve, o čia dabar jo žodžiai ir išsipildo!.....

Juk atsimeni, Katriute, kaip aš iš Lietuvos. Buvau graži, raudona, pilno budo, o sveikatos kiek aš tada turėjau!! O dabar pažiurėk į mane! Nė pusės manęs jau nėra. Kad parvažiuočia į Lietuvą, mano motina mane jau nepažintų. Atvažiavus aš iš Lietuvos, dar grinorka budama, dirbau kiek galėdama, kad greičiau sučėdijus nors kelis šimtelius doliarių, nes maniau tuojau grįžt į Lietuvą, nes čia buvimas man visai nepatiko. Susičėdijus vieną šimtelį, pasidėjau į banką ir ėmiau pasitaisyt sau drabužį. Ir tada pamėgau Amerikos gyvenimą. Kad ne Adomas, galbut seniai jau bučia buvus Lietuvoj. Bet Adomui pasipainiojus, viskas virto kitaip. O Adomas tada vienas iš pavienių buvo pagarsėjęs kaipo turtingiausias ir vis dar gerai uždirbo, tai mane ir paėmė akvata. Jeigu Adomas nebutų turėjęs pinigų, aš už jo niekad nebučia tekėjusi. Bet jis man labai geras ir aš nesigraudinu už jo ištekėjus. Jis man pataria mest fabriko darbą, bet, kad nesinori, nes malonu dar kiek daugiau skatiko užsidirbt. Aš uždirbu per savaitę po dvidešimts, kaip kada dar ir daugiau doliarių, o Adomas po tris dešimtis penkis, tai kruvon sudėjus, pasidaro didelė kruva. Bet dabar man sergant, pinigai man nereikalingi. Adomas labai ant manęs piktas, kad aš jo neklausiau. Dieve duok tik man pasveikt, aš jau daugiau nebusiu tokia, tiek mane fabrikas matys. Na, o kad ir eisiu dirbt, tai jau abejoju, kad dirbčiai taip skubiai, kaip pirmiau; dirbčia sau pamažėli, iš valios.....

Atsisveikinus aš su kuma Ona, palinkėjus jai sveikatos ir greito pasveikimo, ėjau namo džiaugdamosi, kad mano kuma kartą jau pasimokino ir dabar į gyvenimą pradeda kitaip žiurėt. Bet abejojau apie jos išsireiškimo tetisingumą. Numojau ranka ir patį sau pamaniau: Tuščia jos. Bile tik pasveiktų, o paskui tegul sau elgiasi kaip pati išmano ir nori.

Prabėgus šešiatui savaičių nuo mano atsilankymo pas kumą Oną, atėjo ji pas mus vieną vakarą pasišnekučiuot. Mudviem besikalbant, mano vyras pertraukė mum kalbą, patėmydamas kumai Onai:

—Tai tau, kuma, dabar gerai. Fabrike nedirbi, primiegi, pasilsi, pavalgai gerai ir geriau jau nereikia. Aš manau dabar, kad tu, kuma, jautiesi kaip kitas žmogus, antru kartu gimęs. Aš manau, kad tu dabar tuojau ir vėl pradėsi raudonuot, taip kaip raudonavai iš Lietuvos atvažiavus.

—Tai, ar tai dar tamista nežinai, kad aš jau vėl dirbu? Aš jau pereitą visą savaitę išdirbau. Mat, nesinori pamest tokį gerą darbą.

Ir mano vyras labai nustebo, ir aš su juom labai nesistebėjau, bet priešingo nieko jai nesakėmė, tik kumai atsisveikinus ir išėjus, mano vyras pradėjo stebėtis iš Onos tokio pasielgimo:

—A,tai žmonės!.... Atkeliavę iš Lietuvos į Ameriką, tuojau tampa doliario vergais, ir geresnis, linksmesnis gyvenimas jiems nerupi, tik doliaris ir doliaris. Aš nekalbu vien apie Oną. Ne ji viena, nes čia Amerikoj tokių pragobėlių pilna. Lietuvoj žmonės netoki šykštųs, kaip čia, bet mielaširdingi. Lietuvoj žmonės vienas kitą sušelpia, pagelbsti ir net priglaudžia, nelaimei ištikus, bet čia Amerikoj, net tie patįs lietuviai tampa šykštuoliais, godumo apimti vienas į kitą šnairuoja, o pagieža tarp jų kuolabiausia įsišaknėjusi. Paimkime fabrikus, kur dirbama nuo stukių, ko ten nepamatysi! Ko ten neatsitinka tarpe pačių lietuvių? Visaip tarpe savęs koliojasi bjauriausiais žodžiais, kartais net pasirengę muštynes sukelt. O namie, prie savo šeimynos, yra geriausiais žmonėmis. Kodėl jie nuėję į fabriką yra kitokiais, kodėl ten vienas kitam yra pavydųs? Paimkime kad ir musų kumą Oną. Jau aštuoni metai kaip ji dirba. Na ir kas iš to? Daug blogiau. Kas iš jos liko? Tik oda ir kaulai. Veidas išblyškęs, pageltus, kunas nuo persidirbimo sunykęs, o rankos likę tik kaulai ir gįslos. Ir dar nemoka gyvent, dar ji nepasimokino iš po savo sunkios ligos; bėga tuojaus vėl į fabriką prie darbo, ir vėl dirba dėl doliario, dėl turto. O kas iš turto, be sveikatos?

Aš matydama savo vyrą jau įsikarščiavusiu, padraudžiau jį:

—Š-š-š, Jurguti! Kam pavydėt žmonėms pinigų? Tegul kala, kas nori, iš paskutiniosios, juk visų nesusikals. Mums ir patiems užtenka gražiai pragyvent, tik kad, kiek galint, pamokintume savo vaikučius, Pauliuką su Pauliute. Aš stebiuosi, kad tu taip įsikarščiavai. Ar ir tu nori tapt pinigų vergu?

Jurgis kiek atsileidęs, pradėjo švelniau:

—Anaiptol, ne! Atleisk užįsikarščiavimą! Aš net nė pasijutau kaip įsikalbėjau. Bet, ar tu negalėtum perkalbėt kumą, prirodyt jai jos klaidą.....

Aš jį tuojau nuraminau:

—Ačiu! Aš tą daryt visai nemanau. Ar pamiršai kas atsitiko su Gužiene, kaip ji buvo pradėjus mųs kumą mokint kaip reikia gyvent? Ji ją iškoliojo visokiais nepraustburnių žodžiais. Kas nori godžiai gyvent, tegul sau sveikas gyvena, aš jiems nepavydžiu—ne išsems musų turto.

Jurgis ramiai išklausęs mano kalbos iki galui, man pritarė:

—Aš su tuom noriai sutinku.

Susipešus Pauliukui su Paulyte, beskirdami juodu, pamiršome apie kumą Oną.

Katrė.

———o———

PERGALĖS ŠVENTĖ.

Štai, atėjo musų diena laukiamoji—
Irdega krutinėj Tėvynės jausmai;
Atėjo pergalės diena sprendžiamoji,
Reikia žingsniuot mums drasiai.

Balti ir raudoni varnai pabugo pavojaus
Ir galvatrukčiais rengia savo vaikus lėkt;
Nuliudę priešai, neturi ramaus rytojaus,
Ginklus pametę skubinasi bėgt.

Gedimino bokštas mus maloniai kviečia,
Kad okupantą nutrenkt nuo jo pečių;
Ir Antakalnis mums moja, mus liečia,
Lelijom's puošias' ir laukia svečių.

Pirmyn Nepriklausomybė žingsniuoja
Ir gied' "Dulce et decorum est pro Patria [mori."

Toli, toli, girdis' minios dainuoja:
"Valio! Lietuva, jos kariumenė ir šauliai;
Žemaičiai, augštaičiai, dzukai ir prusai lėtos,
Pilni jie rimtumo ir džiaugsmo šios [valandos:
—Laisva Lietuva turi but dabar, arba [niekados!
—Lai bus laisvė, ar mirtis mums ant [visados!

Pirmyn Nepriklausomybės gynėjai [žingsniouja,
Musų kariumenė ir musų šauliai,
Narsumas mųs didvyrių krutinėj [liepsnoja,
Tuojau juos palaimins ateitis, vertai.

M. Stakėnas.

MADAME STORČ.

IR JOS DARBAI PASAULINĖS KARĖS METU.

Surinko ir lietuvių kalbon vertė
V. S. Jokubynas.

(Tąsa)

Mme. Storč tapo areštuota ir kalėjiman įmesta. Joje pažinta ta pati Storč, kuri Vokietijos buvo pasiųsta Paryžiun, ir kuri ištruko nuo mirties, po anų skandalų, kuriuos ji sukėlė Toledoj, Ispanijoj. Francuzija pareikalavo ją išduot, idant su jos pagelba butų galima išgaudyt vokiškus žvalgus Paryžiuje, ir visoj Francuzijoje. Rusijos ambasada lyginai pareikalavo jos išdavimo ir išgabenimo į Petrogradą, kur, kaip ambasada tikrino, ją laukia toks pat likimas, koks sutiko pulkininką Mesojiedov'ą. Anglijos valdžia nusprendė Storč išduot Rusijai, nes Rusijai ji buvo daugiau prasikaltusi. Rusijos ambasada pristatė ją ant laivo, plaukiančio Rusijon, ir ten pastatė jautrią sargybą. Bet Storč į Petrogradą nenuvažiavo, nes kelionėje, kokiu tai stebuklingu budu, dingo nuo laivo, nežinia nė kaip, nė kur. Buvo manoma, jog tie, kurie geidė jos išdavimo Rusijai, veikė jos naudai. Per kelis mėnesius Storč slėpėsi, nežinia kur. Baronas de Cleremont, Mme. Nix, kuri mokėdavo algas vokiškiems žvalgams Anglijoj, ir baronas de Beville, buvę Londone laike Storč areštavimo, visi iš Anglijos pabėgo. Mme. Storč atsirado tik rudenyje 1915 m., Porto Rice, meiste San Juan. Čia buvo internuota keliatas vokiškų laivų, kurių įgula, naudodamasi proga, linksminosi kiek sveikata jiems leido.

Jau tada buvo žinoma, jog San Juan yra sėdyba vokiškų žvalgų, veikiančių abiejuose Amerikos kontenentuose. Kaip vėliaus sužinota, San Juan gyvenanti žvalgai, Vokietijos instrukcijomis aprupindavo tokius pat žvalgus, veikiančius Meksikoj. Mme. Storč atvyko į Porto Rico su pasportu, kurį jai parupino plačiai tuomet buvęs žinomu, kapitonas Ladeaux. Buvo tai vienas iš anų pasportų, kurie Paryžiuj buvo išduodami talkininkų žvalgams, keliaujantiems į Šveicariją. Tokius pašportus gavo Mata-Hari, Depsi ir kiti žvalgai, kaip jau pirmiau apie tai yra pasakyta.

Tarpe internuotų Vokietijos laivų oficierų, San Juan, buvo tuli iš jų irgi žvalgai. Čia suvažiavo daug turtingų vokiečių, iš pietinės Afrikos ir šiaurinės Amerikos. Baronas Clermont, de Beviele Mme. Nix, irgi atvažiavo į San Juan, kur susivienijo su Mme. Storč. Visi jie prabuvo San Juan, prirengdami Mme. Storč kelionėn į Suvienytas Valstijas ir įmokindami ją, kaip reikia elgtis savo misijos pareigų pildyme.

Storč, turėdama ne išsiamiamus šaltinius pinigų, kėlė puotas čia viešintiems vokiečiams. Vieną kartą buvo surengta "fontanos puota." Salėje įrengta didelė fontana, aplink ją sustojo keliolika jaunų moterių, su jomis ir pati Storč, prisidengusių plonutėmis draperijomis. Susirinkę vyriškiai, mėtė į vandenį pinigus ir kitokius brangumynus, kuriuos moters rinko sau iš vandens. Viduriniuose amžiuose buvo madoje kėlimas tokių puotų Balkanų viešpatystėse, Austrijoj ir Vengrijoj, kuomet bajoras į savo namus parvesdavo kaimietę. Parvestoji kaimietė turėjo įbrist į vandenį, o susirinkę svečiai mėtė jai dovanas. Vyriškiui, kurs duodavo brangiausią dovaną, priklausė tiesa kaimietę išvest iš vandens, ir pirmiausia ją pamyluot. Tokią puotą surengė Storč savo svečiams.

Gale vasaros, 1916 m. kartą po pietų, Washingtone, Suvienytose Valstijose, prieš viešbutį Shoreham, sustojo automobilius, kuriuomi čia atvažiavo daili moteris, vienas vyriškis, kurs išrodė esąs svetimžemis, ir tarnaitė. Viešbučio tarnas šią moterį paskaitė svarbia ypata. Ir taip manydamas jis ne apsiriko, nes ja buvo svarbiausias ir gabiausias Vokietijos žvalgas, Mme. Storč, atvykusi su savo misija į Suvienytas Valstijas. Vyriškis buvo jos jaukinis, baronas de Beville. Storč viešbutyje užsiregistravo kaipo baronė de Beville ir nusisamdė patogiausią viešbučio apartamentą. Priežastis, dėlei kurios ji pasivadino baronė, paaiškėjo vėliaus. Ji matė, jog reikalui esant apleist Suvienytas Valstijas, reiks naudotis kapitono Ladeaux išduotu pasportu hr. de Beville vardu, kurio giminė buvo ištikima Francuzijai. Tokiu budu, išvažiuojant iš Suvienytų Valstijų, konsuliata nedarys jokių kėblumų.

Atvykus Storč į Washingtoną, slaptai atlankė Vokietijos ambasadorių, baroną von Benstorfą, kurs apie jos atvykimą jau pirmiau žinojo iš Berlino. Bernstorf jai davė išlaidoms, 25,000 doliarių. Paskui ji gaudavo po 100,000 doliarių kas savaite. Šituos pinigus, nežinia (nes valdžia apie tai neskelbė), kokiu budu gaudavo tiesiok iš Berlyno, net tuomet, kuomet Suvienytos Valstijos jau buvo paskelbusios Vokietijai karę. Tiek tik žinoma, jog jai pinigus priduodavo Mme. Charlotte Nix.

Baronas de Beville laikėsi nuošaliai, o Storč pradėjo spęst savo tinklus, gaudymui įtekmingų ypatų, geidžiant su jomis sueit į pažintį. Į prietelių ir bičiulių eiles priklausė ambasadų valdininkai ir diplomatai, kaip vakarinių talkininkų, taip ir neutrališkų šalių. Storč tikėjosi Washingtone surast sau patogią draugiją, bet vėliaus pasirodė, jog Suvienytų Valstijų sostapilė yra nepatogi vieta jos planams. New Yorkas, kaipo centras aristokratijos, jai pasirodė kur kas parankesniu, bet kol persikėlė iš Washingtono į New Yorką, spėjo Washingtone sukurt ugnavietę vėlesnių intrigų. Washingtone buvimas jai tiek apsimokėjo, kad pasisekė savo pusėn patraukt vieną valdininką, per kurio tarpininkystę ji turėjo susinešimus su Berlinu, be cenzoriaus žinios. Jos žinios ir raportai buvo siunčiami pačto maišuose, vardu vienos iš neutrališkų ambasadų, kurie vienok buvo perduodami Vokietijai.

New Yorke Mme. Storč nusisamdė Waldorf viešbutyje brangiausius kambarius, ir užsiregistravo savo tikruoju vardu. Baronas de Beville apsigyveno kitur. Paskelbus Suvienytoms Valstijoms Vokietijai karę, Waldorf viešbutis virto populiariškąja kvatiera kariškų valdininkų, Rusijos, Anglijos ir Farncuzijos pasiuntinių, lygiai civiliškų ypatų, užsimančių vietas prie gaminimo karei reikmenų. Storč pasivadino save tikruoju vardu, idant nepalikt savo pėdsakų, o baronė de Beville, Washingtone dingo kaip nebuvus. Kada vėliaus valdžios detektivai jieškojo baronės de Beville, niekur surast ją negalėjo; negalėjo surast net šoferį, kurs iš

(Bus daugiau)

AMERIKIEČIAI - ŽEMAIČIAI.

Baigėsi pasaulinė kruvinoji žudynė, baigėsi senieji verguvės laikai, baigėsi Lietuvai ir Žemaitijai kankynės metai. Naujas prasideda laikotarpis, išnaujo gali gimt žmonijos darbai. Lyg visas pasaulis keltųsi iš numirusių, iš to baisaus sapno. Kur nepažiurėtum, visur pradedama naujas kurybos veikimas.

Atgimė išnaujo ir Lietuva: stojasi kitų valstybių eilėn ir paskelbia pasauliui, esanti pasiryžus gyvuot savistoviai ir kurt nepriklausomus, savus namus. Ir visose Lietuvos šalyse prasideda judėjimas ir bruzdėjimas, reiškias siekimą nepriklausomybėn. Darbuojasi visi: dirba liaudis, dirba šviesuomenė, dirba Lietuvos neprigulmingųjų namų kurėjai. Visi įkinkyti ten, kame kas sugeb. Ir visi imasi prie darbo uoliai, nežiurėdami į visas kliutis ir draugybę priešų.

Kėlėsi ir Žemaitija, Lietuvos židinys. Ir jos sunųs, daugiausia kitų žudyti, bet skaidriausia išlaikę tautybės dvasią ir probočių kalbą, nenori atsilikt nuo kitų, bet taipjau visomis pajiegomis stengiasi kelt savo gimtinės gerovę. Kad iki tol prispaustoji ir baudžiavos kankinamoji liaudis atgytų, susiprastų su tikraja buičia, butų lavinama, reikia jai apšvietos. Kad kiltų krašte civilizacija kulturos pirmtakunė, reikia kelt žemės ukis, prekyba ir pramonė. Pavieniu nedaug to pasiekt galima, veikt bendromis jiegomis, reikia telktis į koperatyviškas organizacijas. Ir matome, kad Lietuvoje tveriasi visokios draugijos ir bendrovės, visos tuo tikslu: sutraukt visas pajiegas kruvon ir tada įtemptai imtis už darbo.

Taip susitvėrė 1920 m. vasarą Žemaitijos miestelyje, Plungėje, Žemaičių Kulturinimo Draugija "Kultura," kurios bendras tikslas: kulturint žemaičių kraštą. Šitam tikslui atsiekt D-ja nusistatė a) steigt ir laikyt įvairias taip bendrojo, taip ir speciališkojo lavinimosi mokyklas, kursus, knygynus ir kitokias kulturinimo įstaigas; b) kurt ir varyt pramonės ir prekybos įstaigas.

Draugijos nariai esti tikrieji, garbės ir nariai akcijonieriai. Tikrieji nariai, kurių metinis nario mokestis 50 auks., turi tiesą tartis ir spręst švietimo reikaluose. Nariai akcijonieriai yra, kurių kiekviena dydis 200 auk. Švietimo klausimuose sprendžiančio balso jie neturi. Kas įneša viršiau 10,000 auks., skaitomas stambiuoju akcijonierium ir naudojasi visomis tiesomis. 1) Kas viršiau 10,000 auks. uždirbta, išskyrus kas skiriama Atsargos ir Švietimo kapitalui, nepriguli visuotino susirinkimo grynojo pelno paskirstymui, bet pasilieka akcijonierių nuožiūrai; 2) Stambieji akcijonieriai renka iš savo tarpo narius, kurie sprendžiančiu balsu įeina į Visuot. Susirinkimo rinktąją valdybą.

Visi nariai turi, nežiurint į akcijų skaičių, vieną balsą.

Iš grynojo pelno skiriama nemažiau 10% apšvietos kapit alui ir nemažiau 5% švietimo kapitalui.

D-jos "Kultura" nusistatymas yra išplėst savo veikimą po visą Žemaitiją, išnaudot gamtos, kaip antai vandens ir k. jiegas, gamint elektrą ir tą sunaudot šviesai ir įvairioms dirbtuvėms.

Darbas pradėt ir tęst buvo sunku, kadangi labai sunku sutelkt kapitalas. Bet nežiurint į visas sunkenybes, darbas buvo varomas ir yra gan gerai nuvarytas į priekį. Pirmiausius veikimo metus užpildė statybos darbai: yra padaryta tvanka ant Minijos prieupio Babrungo, o antroji pradėta ant pačios Minijos; pastatyta jau elektros stoties namai prie pirmosios tvankos ir laukiama užsakytosios mašinos, kad pradėjus darbą. Jau apkainavimas darbų parodė gryno pelno virš 170,000.

Musų 1920 veikimo metų balansas:

Aktyvas:

Pinigai kasoje 30,118 auk. 28 skatikai. Kilnojamasis turtas 2,862 a. 60 sk. Įrengimai: No. 1, tvanka ir namai ant Babrungo 315,000 auk. No. 2, rengiama tvanka ant Minijos 12,063 auks. 82 sk.; sykiu 327,063 a. 82 sk. Įvairųs žmonės lieka skolingi 120,000 auks. Supirkta medega 15,678 auks. Avansai (neatsiskaitė D-jai) 15,390 a. 60 sk. Daiktai ir mašinos darbe 6,971 auks. 1921 ir 1922 veikimo metų išlaidos 6,154 auks. Viso 524,238 auks. 30 sk.

Pasyvas:

1) D-jos kapitalai: akcijų kapitalas 221,174 auks. Švietimo kapit. 2,206 auks. 50 sk. Įrašomas mokestis 260 auks.; sykiu 223,640 a. 50 sk. 2) Skolintojai (skola jiems) 126,600 auks. 3) Įvairųs žmonės (neatsiskaityta jiems) 2,814 a. 18 sk. 4) Grynasis 1920/21 veikimo metų pelnas 171,047 auks. 92 sk. 5) Avansai (lieka neatsiskaityta) 135 auks. 70 sk. Viso 524,238 auks. 30 sk.

Kadangi darbo laukas platus ir kapitalas reikia didelis, todėl kreipiamėsi į savo brolius amerikiečius žemaičius ir lietuvius, kad eitų mums pagelbon. Reikalinga mums viskas: reikia kapitalas, reikia pramonėje prityrusių specialistų lietuvių. Nenorime užleist dirvą svetimtaučiams, kurie atėję, musų gamtos ir žmonių jiegomis naudotųsi ir pelningi kapitalai plauktų jų kišenin.

Broliai amerikiečiai - lietuviai, šitas kraštas, tai musų ir Jusų gimtinė: čia praleidome visi savo, kudikystės dienas, čia riša mus bendras kalbos ir kraujo ryšys. Išėjote į svetimą šalį, kadangi likimas prie to vertė. Bet vistiek: Jusų mintijimas, Jusų svajonės siekia atgal Lietuvon, tėvynėn. Todėl kreipkite savo domę į musų darbą. Jei patys negalite grįžt, tada duokite savo kapitalus, kad tie veiktų Jusų ir Jusų vaikų ateities gerovei, kad galėtume pakelt tą musų mylimą šalį, kad nesakytų svetimtaučiai, kad lietuvių kraštas — nuskurdėlių, apsileidėlių šalis, bet kad po kiek metų galėtume parodyt ir kitiems, jog galime lygintis su visais ar tai anglais, ar vokiečiais, ar kitais. Nauda buš dvejopa: 1) pakils Jusų gimtoji šalis, 2) Jusų įdėtieji pinigai atneš nuošimčius, kadangi elektra Lietuvoje turi didelę ateitį.

Todėl neužtrukdami eikite mums, savo broliams talkon. Tikime daug iš Jusų. Męs vieni to milžiniškojo darbo nepajiegiame, kadangi baisioji karė perdaug mus privargino. Kentėjome rusų laikus, vargino mus vokiečių okupacija, taip kad nedaug apart gyvybės mums liko. Jei Jus mums nepadėsite, veltui mums visas pasiliuosavimas iš po svetimųjų jungo: skurdas kankins mus dar ilgus metus.

Juk nedaug Jums reikėtų, mums padedant. Turint kelias dešimtis tukstančių doliarių, jau didė mums butų paspirtis, kadangi didis tarp doliario ir auksino valiutos skirtumas; juk įdėt 4 ar 5 doliariai reiškia musų pinigais jau viena akcija. O tiek kiek vienas gali dėt. Todėl negaišuokite, bet padėkite veikt. "Laikas—pinigai." Šitą obalsį gan gerai žinote įvertint. Siųskite kiek kas tik gali; juk ne aukų mes reikalaujame, o tik paspirties ir šitie pinigai dous Jums pelną.

Paduokime per vandenyną ranką vienas antram ir stovėkime, remdami vienas kitą, tvirtai; nes, kas Jusų— tai ir musų, kas musų— tai ir Jusų.

Plungė, 1921 m.
Rugpjučio 1 d.

Žemaičių Kulturinimo D-jos "Kultura"
Valdyba.

P. S. Kas nori gaut platesnių žinių, prašome kreiptis į D-jos "Kultura" valdybą, Plungė (Žemaitijoj).

NAUJAI ATVAŽIAVĘ LIETUVIAI.

BALTIC STATES BANKAS, 294 Eighth Ave., New Yorke, pradėjęs veikti tik šių metų pradžioje, jau suspėjo parodyti greito ir teisingo patarnavimo ne tik tukstančiams Amerikoje gyvenančių lietuvių, bet ir Lietuvos gyventojams. Greta pigaus ir greito pinigų persiuntimo šis Bankas yra sutvarkęs parankų ir greitą atvažiavimą iš Lietuvos į Ameriką.

Štai šiomis dienomis atvažiavo išsiųstomis per BALTIC STATES BANKĄ laivakortėmis šios lietuvaitės: VINCENTA KVIETKAUSKĖ, iš Bardžių į Pittsburgh, Pa., laivu LATVIA; ANELĖ KIZALAVIČIENĖ su vaikais Antanu ir Petru iš Radžiunų į Archbald, Pa., laivu ESTONIA; KOSTANCĖ DIJOKEVIČIENĖ su mergaite Elzbieta iš Daršuniškio į Bridgeport, Conn., laivu LATVIA; atvažiuoja MARĖ DABAŠINSKIUTĖ iš Kermušnės į Dorchester, Ill.

Tai pirmosios kregždutės keliaujančiųjų į šią šalį minių, kurioms BALTIC STATES BANK iš New Yorko sugabiai patarnauja ir patarnaus visoje kelionėje. O geras, greitas ir teisingas patarnavimas atkeliaujantiems šiuose imigracijos suvaržymo laikuose ypač yra brangus ir malonus musų žmonės.

BALTIC STATES BANKAS parduoda laivakortes atvažiavimui iš pat Kauno į visas vietas Amerikoje. Keleiviui yra nusiunčiama laivakortė su visais reikalingais patarimais ir dokumentais stačiai į namus. Kaune Banko korespondentai paima keleivius savo globon, prigelbsti išgauti pasportus, konsulo vizas, išsiunčia gelžkeliu į laivų prieplauką, kur keleiviai vėl buna paimti į kompanijos hotelius, apžiurėti daktarų komisijos ir pasodinti laivan. Jokių nereikalingų važinėjimų nei klaidžiojimų keleiviai nemato.

Todėl tai ir kreipiasi į BALTIC STATES BANKĄ musų brolių ir seserų, nes kiekvienas žino, kad čia ras tikrą, greitą ir teisingą patarnavimą.

Adresas: BALTIC STATES BANK,
294 Eighth Ave., New York, N. Y.

BALTIC STATES BANK yra vienas ir nieko bendro neturi su panašiais užsivardijusiomis įstaigomis su kitokiais adresais.

PASISKUBINKITE UŽSISAKYT "AMERIKOS LIETUVIO" KALENDORIŲ!

"Amerikos Lietuvis" šymet leidžia KNYGĄ — KALENDORIŲ. "Amerikos Lietuvio" Kalendoriuje tilps daug moksliškų ir pamokinančių staripsnių. Iš priežasties brangumo popieros, mes leisime tik aprubežiuotą jų skaitlių. Todėl kas norėtų musų Kalendorių sau užsisakyt, arba delei pardavinėjimo, malonėkite užsisakyt išanksto, kad žinotume kiek spausdint. Kas norėtų savo APGARSINIMUS įdėt į "Am. Liet." KALENDORIŲ, malonėkite atsišaukt, klausdami vietos ir kainos. KALENDORIUS turės apie 150 puslapių, kaina bus 40 centų.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street,
WORCESTER, MASS

NAUJOS KNYGOS.

Nusipirkite knygelę

UKININKYSTĖ.

Kurioje rasite naudingus pamokinimus kaip vest ukę, kaip išdirbt žemę, kaip kada ir kokius javus yra geriausia sėt, kaip gamint trąšas, kaip tręšt dirvą, ir daug kitokių naudingų pamokinimų, ypač naujiems ukininkams. Knygelė turi suvirš 120 puslapių. Jos kaina tik 50 centų. Ji reikalinga kiekvienam, kurs užsiima ukininkavimu. arba ketina užsiimt.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.
WORCESTER, MASS.

"DOROS SARGAS"

TEATRŲ LOŠĖJAMS

Vaizdelis iš baudžiavos laikų, drama trijuose aktuose, parašyta V. Nagornoskio. Kaina 50 centų.

Prasidėjus rudeniui, teatrų lošėjai norės ką nors naujo pastatyt. "Doros Sargas" kaip tik gali but pasekmingai lošiamas. Reikalauja 10 aktorių ir keleto padėjėjų. Knygelė turi 90 puslapių. Rašykite:

"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury St.,

JEIGU KELIAUSI Į LIETUVĄ, PIRK LAIVAKORTĘ (ŠIFKORTĘ) PAS MUS!

Pereitam "A.L." numeryje mes garsinom, kad rengiam didžiausią burį žmonių, laivu ZEELAND iš Bostono į Antverpą per Berlyną į Lietuvą 13 dieną Rugsējo. Bet pasirodē, kad laikas per trumpas ir surengimas perdaug skubus, todel permainome. Musų didelis buris dabar rengiamas ant **18 DIENOS RUGSĒJO**, laivu KROONLAND.

Taigi laikas pasiilgina, ant kurio gerai galima susirengt.

Kas tik turite pasus gatavus, kreipkitēs pas mus, užsirašykite keliaut tuom laivu.

Tie, kuriem New Yorkas arčiau negu Bostonas, galēs sēst ant laivo New Yorke 17 dieną Rugsējo, Subatoje. Tie, kuriems Bostonas arčiau, visi galēs sēst ant laivo Bostone, Nedēlioje, 18-tą dieną Rugsējo. Bostone turēsime labai linksmas

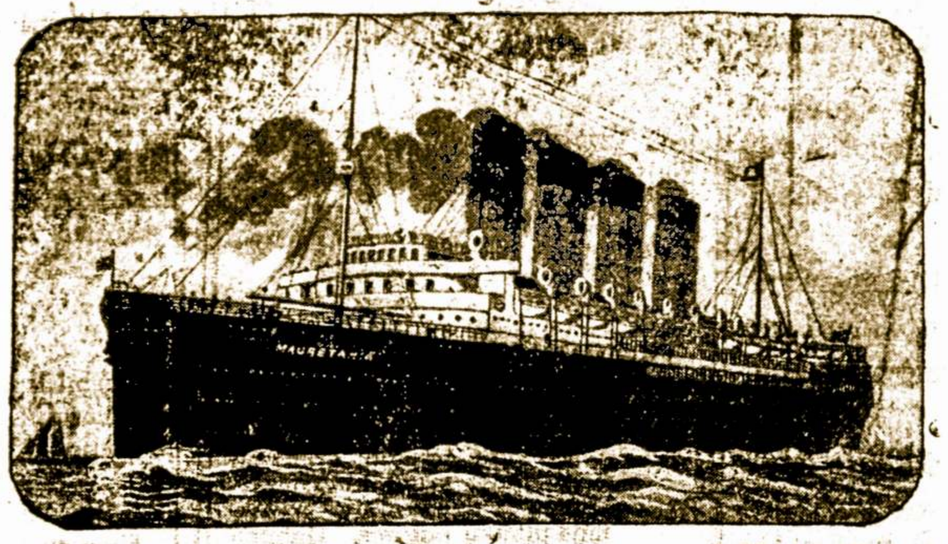

išleistuves.

Visi musų pasažierai bus prižiurēti visą kelionę iki laivui ir nuo laivo iki Lietuvai, pačiam Kaunui..

Rašykite pas mus šiądien, gausite daugiau informacijų kaip išsirengt į kelionę, viską mes jumis pranešime.

Jeigu norētumēt anksčiau ar vēliau važiuot, klauskite, pranešime jumis, kada eina geriausi laivai.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.

PADĒKAVONĒS LAIŠKAS NUO MUSŲ PASAŽIERO.

Gerbiamas Tautieti Paltanavičia:—

Pranešu Tamistai, kad mes parkeliavom į Lietuvą visi sveiki ir liksmi. Dēkavojam Jumis labai širdingai už gerai surengtą jusų kelionę. Mes linkim, kad visi lietuviai pirktų sau šifkortes ir keliautų po jusų priežiura. Parsivežēm visi bagažus ką tik turējom, nematēm nē lenkų nē jų koridorių. Jusų vadas mumis kuogeriausiai patarnavo nuo laivo iki Kaunui.

Dabar, kad ramiau butų man gyvent, malonēkite siųst man "Amerikos Lietuvį," ir kaip turēsite prisiųskite savo KALENDORIŲ.

Petras Maliauskas, Giraitių kaimo, Varēnos pašto, Alytaus apskričio, Lietuva.

Gazalinui užsidegus.

Užsidegus gazalinui, greičiausia jį galima užgesint miltais. Sauja miltų, užbērus ant liepsnos, ugnį tuojau užgesina.

Kedžių dugnai.

Lendrēmis pinti kedžių dugnai, per ilgą jų vartojimą, įsispaudžia gilyn, pasidaro liuosi ir lendrēs pradeda pasileist iš savo vietų. Kad tokius dugnus sutvarkint, reikia kedę apvertus viršutine puse žemyn, apatinę dalį suvilgyt, vandenyj mirkinta kempe (sponge), vilgant tol, kol liuosos lendrēs sugrįžš į savo vietą, gerai vandens prisigērusios, paskui kedę pastatyt sauso vējo pereinamoj vietoj ir ten ją laikyt, kol išdžius. Jeigu dugnas yra suterštas, tai pirmiau jį reikia numazgot su muilu ir šiltu vandeniu, ir dugnas bus kaip naujas.

Kad vištos dētų.

Į minkštą vištų lesalą reikia primaišyt šaukštelį pipirų, vadinamų c a y e n n e; kiekvienai 15 vištų, kas antra diena. Žiemos laiku, apar to reikia dar duot kiesdien šviežios mēsos, imant svarą ant 40 vištų, užtektinai vandens, grudų, smilčių su žvyrium ir kalkių. Taip maitinamos vištos dēs apvalius metus.

Kad gēlēs nevystų.

Gyvosios gēlēs, kad nesuvystų greit įmerktos įdelyj su vandeniu, pirmiausia į vandenį reikia įbert smulkiai sutrinto medinio anglio šaukštuką, arba paprastos sodos, naudojamos prie kepimo (backing powder), arba salietros. Taip aprupintos gēlēs nesuvys per dvi savaites, arba dar ilgiau.

Kad įdai nerudytų.

Blēkinius įdus reikią ištept taukais ir paskui gerai juos pakaityt karštame pečiuj. Tas apsaugos įdus nuo rudyjimo ateityje ir priduos jiems daug tvirtumo.

Kaip padaryt iš dobilų actą (uksusą).

Dvi kvortas raudonų dobilų reikia virt per penkias minutas 10 kvortų vandens ir paskui nusunkus, į vandenį įdēt svarą cukraus ir kvortą tiršto malaso, o kada viskas atauš, pridēt keturis šaukštelius mielių, ant viršaus užpilt dvi kvortas šviežių dobilų žiedų ir viską pastatyt prieš saulę, kad įrugtų, pridabojant, kad fermentacija neveiktų pergreit ir persmarkiai. Po trijų, ar keturių savaičių actas bus jau geras ir tada jį reikia supilt į bonkas.

Kaip atnaujint ant rakandų skurą.

Nusenusią skurą ant rakandų, galima atnaujint numazgojant ją muilenomis ir paskui ištepant vazalina, o antroj dienoj gerai nutrinant minkštu, bovelniniu skarmalu.

Kaip naikint sausias ir kirmēles.

Ant daržovių stambų atsiradus sausēms ir kirmēlēms, jų naikinimui pasekmingiausiu yra aršenas, vadinamas P a r i s g r e e n, naudojamas dvejopu budu, sausas ir atskiestas: Sausas imasi viena dalis aršeno žaliaukų, sumaišoma su 100 dalių miltų ir tuomi apdulkinama stambai, kur yra sausių ir kirmēlių. Atskiestas naudojamas šiaip: Vienas kaupinas šaukštukas aršeno žaliaukų sumaišoma dviejuose gorčiuose ne peršalto vandens ir gerai išmaišius, tuomi krapinama kur reikia.

Vienok aršenas yra nuodai ir jie gali gautis į žmogaus maistą su daržovēmis. Tad yra verčiau naudot kitokį budą: Gorčių naftos gorčių vandens ir keturis svarus paprasto muilo (smulkiai supjaustyto) supilk į katilą, pastatyk ant šilto pečiaus ir maišyt, kol muilas visai ištirps ir skystimas liks vienodas, paskui nukelt nuo pečiaus ir maišyt kol gerai atauš. Naudojant reikia imt kvortą šito mišinio ir atskiedus dviejuose gorčiuose vandens, juomi krapint daržoves, užpultas sausių ir kirmēlių.

Kaip naikint tarakonus.

Tarakanams užtektinais nuodais yra b o r a x, kurs dar ir tuomi naudingas, kad žmogaus sveikatai nieko nekenkia. Pribarsčius borakso vietose, kur tarakonai daugiausia lankosi, greit iš ten išeis. Panašiam barstymui dar tinka ir šioks mišinis: 8 daljs borakso, dvi dalįs krakmolo ir viena kakao, kuriuos gerai sumaišius, barstoma vietose, kuriose tarakonai lankosi.

Kad vuodai nekąstų.

Pasekmingiausias vaistas atsigynimui vuodų, yra gaunamas aptiekose o i l o f p e n n y r o y a l. Galima taipgi pirkt pennyroyal augalų, kuriuos išvirus vandenyje, tuomi vandeniu reikia suvilgyt kuno nuogasias dalis, o vuodai nekąs. Išvarymui uodų iš kambario, reikia augščiau minētais vaistais krapint sienas, arba šmotelį komfaro, blēkiniame šaukšte laikyt prieš liepsną, kol konfaras išgaruos, pridabojant, kad ne užsidegtų. Dar vienoks vaistas, pavidale dulkių, padaroma šiokiu budu: Viena dalis o i l o f e n c a l i f t u s, dvi dalis t a l c ir 14 dalių paprasto krakmolo. Viską sumaišius, tuomi ištrint kuno nuogas dalis.

Oi bonai, bonai, jus laimužē mano, kas jusų neturi, tas nedaug išmano.

* * * *

Nēra tautos be slakerių. Ir lietuviai turi savo bolševikus. Nepaisykime jų. Pirkime bonus.

Mes per geri buvome lenkams. Štai kodel jie iš Lietuvos nenori kraustyties. Bonai tai jiems šluota per pakinklius.

Skaitykite ir platinkite Tēvynēs gynējų laikraštį
"TRIMITA."

"Trimitas" kas savaitę lankydamas savo skaitytojus, parneš jiems įvairiausių naujienų apie politikos ir karo padētį, pasakos apie musų karžygius—kariuomenēs, šaulių — partizanų žygius fronte, apie musų priešo nedorus darbus ir klastas.

"Trimitas" duos įvairiausių pamokinimų ir patarimų, reikalingų kiekvienam Tēvynēs ginējui žinoti.

"Trimitas" dēs gražių eilių ir karo dainų, apysakų, atsitikimų, ir feljetonų iš kovų lauko ir pačių kovotoju gyvenimo.

"Trimitas" eina 34 pusl. knygelēmis, papuoštas gražių viršelių, žada pradēti eiti paveiksluotas. Adresas:
"TRIMITAS,"
Kaunas. Laisvēs Alēja 26,
LITHUANIA.

DRAUGAS REIKALE

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

PAIN-EXPELLER

Skausmus ir gēlimus nutildo

SKROM

Gyduolē nuo reumatizmo yra viena iš geriausių, išmēgyta daugel Worcesterio žmonių.

Galima gaut pas mus $1.25 su prisiuntimu.

M. Paltanavičia,
15 Millbury st., Worcester, Mass.

Severos Gyduoles užlaiko šeimynos sveikatą.

Nervoutos, Sunaikintos Moterēs

kentančios nuo skausmo nugaroi, strenosē, tampymo jausmą ir sunkumą papilvei, galvos skausmo bei netvarką gamtiškos priedermęs, gal aplaikyti pagelbą per vartojimo

Severa's Regulator

(Severo Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas dēl gydymo tu ypatingų nusilpnējimu, netvarkų ir neregulariškumų, kuremis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šianden.
Prekē $1.25.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

UNITED AMERICAN LINES INC.
JOINT SERVICE WITH
— TARP —
NEW YORKO IR HAMBURGO

Trumpiausias susisiekimas su Centraline Europa.
Ruimai su 2, 4, ir 6 lovoms ant šių visų garlaivių.
S. S. "Mount Caroll" (naujas) Rugpiučio 18
S. S. "Mount Clay" .... Rugpiučio 4
Specialiai valgomieji ruimai, rukymui ruimai, sēdējimui ruimai ir pasivaikščiojimui deniai, visas tas patvarkymas trečios klesos pasažieriams.
Specialiai traukiniai laukia Cuxhaven su lietuvių perkalbētojais.
275 svarus bagažo veža dykai iki rubežiui.
Naujosios Anglijos Generalis Pasažierinis Agentas—
JULIUS ROTTENBERG, INC.,
260 Hanover St., Boston, Mass.
HAMBURG AMERICAN LINE

Ar Jus Kankina Pleiskanos?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jums Galvos Odą Niešti?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jųsų Plaukai Slenka?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jųs Norite Apsaugoti Juos?
NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui savo plaukų gražius ir tankiais
NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui galvos odos sveikai ir švariai
NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbēju per paštą už 75c. bonką.
F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

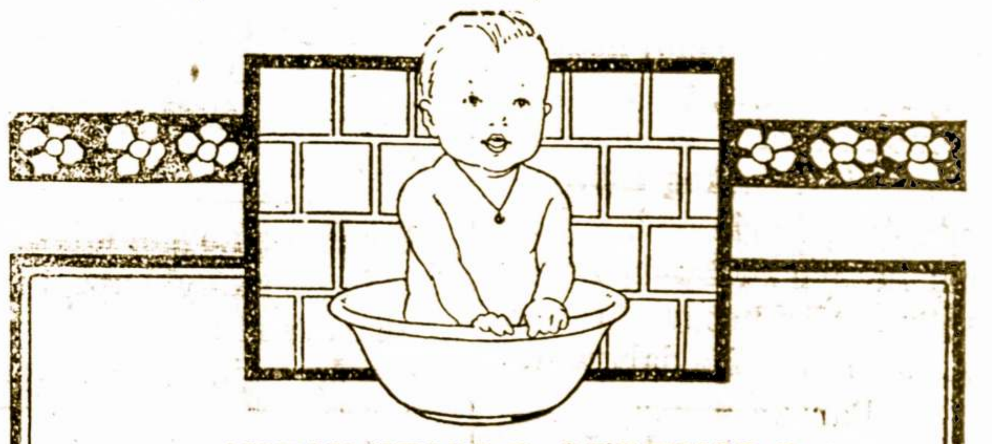

KIEKVIENOS MOTINOS KLAUSIMAS

Yra aprupinimas užganēdinančio. ir. tvirtinančio maisto jos kudikiui.

Lietuvē motina iš Brooklyno rašo:

"Kuomet mano pačios pienas pasiliovē, aš viską bandžiau — pagaliaus gydytojas man užrašē

Borden's
EAGLE BRAND
(CONDENSED MILK)

ir mano kudikis umu laiku pradējo tarpti. Šiandien jis yra pavyzdžiu sveikatos."

THE BORDEN COMPANY,
BORDEN BUILDING, NEW YORK.

Iškirp šį kuponą DABAR—ir prisiųsk ŠIANDIEN 10 ir gausi DYKAI mųs knygą, KUDIKIŲ GEROVĒ, kuri paaiškins, kaip užlaikyti kudikį sveiku. Taipgi gausi maitinimo instrukcijas jusų kalboje.

Vardas ....
Adresas ....
0180

VIETOS ŽINIOS

Atskaita Šv. Jurgio Draugystės, iš surinktų aukų prakalbose, atsibuvusioje Labor Day šventėje. Aukų surinkta 149, 08. Už parduotus saldainius ir sodą 25 dol. Viso $174, 08 .Išlaidoms išmokėta: Už salę 25 dol. Kalbėtojams 20 dol. Už plakatus 4 dol. Už sodą 7, 65. Už kendes 3, 35. Viso $60, 00. Atliko Tėvynės gynimo reikalams $114, 08, kurie jau yra pasiųsta Lietuvos Gynimo Komitetui, per Lietuvos Atstovybę Amerikoje (aukautojų vardai tilps kitame "A. L." numeryje—Red.).

Pereitą savaitę klaidingai buvo pastebėta, kad šv. Jurgio Draugystės prakalbose dalyvavo "Aido" choras, vedamas mokintojo Dirvelio. Turėjo but **"Aušrelės" choras,** vedamas mokintojo Dirvelio. "Aido" choras yra irgi Dirvelio vedamas, bet čia minėtose prakalbose jis ne dalyvavo.

Persikėlė Naujon vieton. Daktaras F. Matulaitis, S.L. A. Centralinis daktaras, turėjęs savo ofisą po No. 17 prie Millbury gatvės, šiomis dienomis persikėlė naujon vieton, po No. 8 prie Vernon gatvės, arti "Amerikos Lietuvio" spaustuvės. Linkėtina dr. Matulaičiui gerų pasekmių naujoj vietoj.

Lankėsi svečias. Pereitoj subatoj Worcesteryj lankėsi svečias iš New Yorko, M. Vasiliauskas, "Tėvynės" spaustuvės darbininkas, kurs pabuvęs kelias valandas, iškeliavo pas savo giminės į Dorchester ir Montello, kad ten praleist porą savaičių savo pasilsiui.

"Amerikos Lietuvio piknikas. Ateinančioj nedėlioj, Olympia darže, prie Quinsigamond ežero, atsibus iškilmingas "Amerikos Lietuvio" piknikas, kuriame bus įvairių lietuviškų žaislų ir prakalbų. Visi lietuviai rengiasi šiame piknike dalyvaut.

Neblogos pasekmės. J. Rauktytė, mokintoja "Aušrelės" mokykloj turi neblogas pasekmes, nes dar visai neseniai mokyklai atsidarius, turi jau apie 50 mokinių, lietuvių vaikučių. Pagyrimas lietuviams, leidžiantiems savo vaikučius pasilavint.

Nupigs gazas. Miesto valdybai nesiliaujant raginus "Worcester Gas Light" gazo kompaniją nupigint gazą, kompanija prižadėjo tai padaryt šiame rudenyje. Ant kiek gas bus nupigintu, nėra pasakyta.

Numirė dėl apdegimo. 44 metų amžiaus moteris M. Uunderhill, gyvenanti prie Pleasant gatvės, kurdama vandens šildymui reflektorių, uždegė savo drabužius, ir taip apdegė, kad nugabenta į ligonbutį, tuojaus numirė.

50 metų jubilėjus. Pereitame nedėldienyj, Nekalto Prasidėjimo bažnyčioj prie Vernon gatvės, iškilmingai paminėta sukaktuvės 50 metų nuo apsigyvenimo pirmų Worcesteryj minikių Notra Dame konvencionale.

Atsidarė muzėjus. Dailos muzėjus, kurs dėl tulų pataisymų vasaros sezonui buvo uždarytas, atsidarė prabėgusiam nedėldienyj. Kadangi ora yra dar gana dailus ir šiltas, tai lankytojų susirinko gana mažai, nes buvo tik apie 150 ir tai daugiausia tik mokyklų vaikai, kadangi suaugusieji dar prisirišę prie gamtos grožybių, laukuose.

Legijoninkų pasekmės. Legijoninkai jau per tris pastarasias subatas rinko gatvėse nuo praeivių aukas, bet prabėgusioji subata jiems pasekmingiausia, nes surinko 1772 doliarius.

Apskundė policistus. F. Remecke patraukė teisman policijos viršininką Flecher ir konstabelį Gonlet iš Grafton, reikalaudamas atlyginimo $5,000 už areštavimą jo važiuojant automobilium po alkoholio įtekme. Remecke gydytojo paliudijimu tikrina, kad jis nebuvo girtas.

Pageidauja investigacijos. Miesto valdyba pasiuntė Bostonan gubernatoriui patarimą tuojau padaryt investigaciją, persitikrinant, ar kūr nors Massachusetts valstijoj nesiorganizuoja Ku - Klux Klan gauja, kad neprisileistus prie pavojingų atsitikimų pirmiau kol nėra pervėlu.

Profesorius prisipažino kaltu. Clark universiteto profesorius Goddard, tapo areštuotu Kilby gatvėj, už pergreitą automobilium važiavimą. Teisme teisėjui paklausus profesoriaus, "ar kaltas," jis atsakė: "Aš patikrinu policisto žodžius." Teisėjas nubaudė jį 10 doliarių.

Pasidaugino mokiniai. Atsidarius mokykloms, į mokyklas susirinko 28, 338 vaikai, arba jų pasidaugino 1557 daugiau negu jų pirmiau lankėsi. Mokyklose užimta visos vietos ir sulygtvarkos, 800 vaikų truksta mokyklose vietos.

PARSIDUODA NAMAI – FARMOS

Harlem Street, 3 tenementų namas, didelis lotas, keletas vaisingų medžių. Kaina 4,500, įmokėt 1,000.

Arti Hamilton Street, naujas 3 tenementų namas, kieto medžio grindįs, visi įtaisymai. Įmokėti $1,200.

Arti Worcesterio prie state road ir arti elektrikos karo, graži 15 akrų farma. Puikus sodas, derlinga žemė, 6 kambarių namas, banė, vištininkai ir t. t. Įmokėti $2,000.

100 akrų farma, arti Worcesterio, dideli ir puikųs budinkai, banė del 50 karvių, 12 kambarių namas su visais įtaisymais. Parsiduoda su gyvuliais ir padarais. Įmokėti $5,000.

A. BLAŽYS,
15 Millbury st. Worcester, Mass.

REIKALAVIMAI:

REIKALINGA agentai pardavinėjimui naujų gyduolių. Naujosios gyduolės yra gvarantuotos ir kas negalite kitaip išsigydyti, pamėginkite šias gyduoles, kurios jumis užganėdins ir pasakysite kiekvienam, kokios jos yra stebuklingos ir geros. Rašykite tuojau, prisiųsdami 6c. ant atsakymo.
Z. A. EINIKIS CO.,
94—98 City Hill St. Union City, Conn.
(37—39)

Jieškau savo brolio Domininko Andrulaičio, paeina iš Raseinių aps., Erzvilkio valsč., Buitkiškių kaimo. Septyni metai atgal, jis gyveno Chicago, Ill. Turiu svarbų reikalą prie mirusio brolio, todėl meldžiu jo paties atsišaukt arba žinančių apie jį, pranešt; už pranešima skiriu $1.00.
J. Andrulis,
252 South St., Athol, Mass.

Lietuvių Ukėsų Kliubas rengia vakarą ateinančioj subatoj, 17 Rugsėjo. Bus tikrai lietuviška muzika. Prasidės 3 valandą po pietų ir trauksis iki vėlyvos nakties. Pėlnas eis Kliubo naujo namo statymui. Atsilankykit visi, ir tie, kurie prie Kliubo nepriklausote, nes tai bus paskutinis toks vakaras; tuojau pradėsime statyt naują namą. Nepamirškite atsilankyt.
Kviečia—**Komitetas.**

Šiuomi pranešu Worcesterio lietuviams, jogei aš ant pareikalavimo per kraustau forničius, pianus ir šiaip patarnauju. Turiu puikų automobilį del krikštynų, vestuvių ir šiaip pasivažinėjimų. Kreipkitės:
BOLYS SAKALAUSKAS,
11 Taylor St., Worcester, Mass.
Galit matyt visada ir bile laiku.

Nevartok bile kokios gyduolės

Mėgink Arabian Pompein mostį, kuri pranaikina pleiskanas, ir duoda geras pasekmes plaukų augime. Gabiausi odos specialistai sutaisė ją. Prisiųsk tiktai 25c. padengimui siuntimo lėšų. Užmokėsi doliarį, kuomet priimsi mostį. Adresas:

C.B.G. DANDRUFF REMEDY,
Dept. 108
1166 Milwaukee Avenue,
CHICAGO, ILL.
(37—39)

ANT RANDOS.

IŠNUOMOJAMA kambaris ženotai porai. Didelis kambaris, gesas ir kiti patogumai. Pigi renda. Atsišaukite:
MRS. GIRBUTAVIČIENĖ,
56 Madison St. Worcester, Mass.
2-ros lubos.

FARMOS - FARMOS

38 akerių farma pačiame miestely, didelis miškas, vertas $1500, gražus budinkai, 3 didelės fabrikos, 200 pėdų nuo katalikų bažnyčios. Pasiskubinkit pirkt už $2,650.

6 akerių farma, 4 mailės nuo Worcesterio, gražus budinkai, karvė, 120 vištų, šienas, daržovės, prie ežero. Kaina $3,600.

Turiu daug gražių kaip didelių taip ir mažų farmų parduot. Kas norite pirkt bei parduot, kreipkitės pas —
JONAS BUROKAS,
25 Millbury st., Worcester, Mass.

Apgarsinimas.

DYKAI, VISAI DYKAI! gaus dailų, didelės vertės prezentą, kuris prisiųs mums savo biznierių ir pažįstamų antrašus. Antrašai reikia parašyt aiškiai, taipgi reikia pažymėt kas kokį turi biznį arba užsiėmima.
J. KLARKAUSKIS,
P. O. Box 714,
(37—40) CHICAGO, ILL.

PARSIDUODA

PARSIDUODA farma (ukė) 40 akerių žemės, 3 karvės, 1 arklys, visi įrankiai (farmos) įrankiai ir geri budinkai gyvenimui. Klauskite informacijų:
BRONISLOVAS GRABOWSKIS,
4 Lafayette st., 3-čios lubos,
Worcester, Mass.
(36—37)

AR NORI SVEIKO KUDIKIO?

Jei nori, tai turi duot jam tinkamą maistą. Sveiki kudikiai yra džiaugsmas ir pasididžiavimas kožnos motinos—ir yra teisė kožno kudikio buti sveikam.

Turi pradėt penėt kudikį maistu, kuris padarys ji sveiku ir linksmu. Kitaip jis bus silpnutis vėliaus.

Ant 7-to puslapio šio laikraščio **šiandien rasit apgarsinimą šio originališko kudikių maisto. Iškirpkit kuponą, pasiųskit Borden kompanijai, ir jus apturėsite, dykai pamokinimus kaip šert kudikį su Eagle Brand kartu su kudikių gerovės knygą,** kuri jums pasakys daug žingeidžių daiktų sigailėsite.

VIDURIŲ NESMAGUMAI

NeviršKinimas, skilvio nemalimas, užkietėjimas, kepenų kenksmai, gazas viduriuose, surugimas, blogas kvapas, apsivilkęs liežuvis, vėmimas, negalėjimas valgyt, deginimas, pilvo ligos, skausmai, ir panaši vidurių kenksmai yra greitai išgydomi ir daug pagelbsti jei vartosi tą stebėtiną gyduolę, NUGA-TONE. Ši gyduolė padaro kraują sveiką, raudoną, sustiprina nervus ir padaro darbščius, sveikus vyrus ir moteris. Suteikia puikų apetitą, padidina svarumą, galėsi miegot gerai ir padarys jaustis kaip nauja ypata. NUGA-TONE stiprina ir maitina visus svarbius organus, nes yra sudaryta iš aštuonių brangių gyduolių. Tukstančiai žmonių dabar vartoja ir giria NUGA-TONE. Pasipirk bonką NUGA-TONE šiandien, bile aptiekoj, vartok per keletą dienų, ir jei pilnai nepatenkins, sugrąžink kas liko aptiekoriui ir atsiimk pinigus. Jei aptiekorius neturės NUGA-TONE, nepriimk ko kito, bet pasiųsk mums $1.00 ir pasiųsim jumis užtektinai dėl vieno mėnesio, prisiuntimas apmokamas.

NATIONAL LABORATORY,
1018 So. Wabash ave., Chicago, Ill.

Nuga-Tone

Kur galima gauti "Amerikos Lietuvis."

Kiekvieną savaitę gālite nusipirkti už 5 centus "Amerikos Lietuvį" šiose vietose:

AMSTERDAM, N, Y.
M. J. Mikenas, 235 E. Main St.

ATHOL, MASS.
A. J. Gailiunas, Lithuanian Store.

BALTIMORE, MD.
J. Chipurna, 20 S. Greene St.
Liet. T. Knygynas, 851 Hollins st.
M. J. Pilipavich, 437 So. Paca st.
A. Ramoška, 514 W. Saratoga st.

BOSTON, MASS.
I. B. Reinherz, 84 Salem st.
Jul. Rottenberg, 260 Hanover st.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA

9 BROADWAY NEW YORK, N.Y.

TIESI KELIONĖ Į LIETUVĄ
PER PILIAVĄ
(Karaliaučio prieplauka)
Arba per LIBAVĄ, HAMBURG - EITKUNUS

Šiuomi linksma mums pranešt, kad męs pasidarbavom idant musų pasažierai, O YPATINGAI LIETUVIAI, galėtų keliaut stačiai į Piliavą. Lietuviai, važiuojanti į Piliavą, aplenkia Lenkų juostą (Koridorą) ir privalo turėt tiktai lietuvišką pasportą; jokių vizų nereikia. Susinešimas su Piliava, tai yra nauja šaka musų reguliariško susinešimo su Hamburgu, Danzigu ir Liepojum, o del Lietuvių, tai trumpas ir parankus kelias namon dasigaut.

LATVIJA—21 Rugsėjo POLONIA—19 Spalio
ESTONIA—5 Spalio LITUANIA—2 Lapkričio

Taipgi tiems pasažierams patarnavimas tarpe
LIBAVOS, DANCIGO, HALIFAX, CANADOS
Visi laivai turi puikius kambarius trečios kliasos keleiviams.
Kreipkitės prie musų agentų jusų mieste.

AUTOMATIŠKA YLA.
Įsigyk šią praktišką yla!

Su šia yla gali taisyti savo čeverykus, pleškes ir kitokius storus siuvimus. Jeigu rengiesi į Lietuvą, tai butinai nusipirk iš musų šitą ylą arba įduok savo pažystamui parvežti Lietuvon. Kaina su prisiuntimu tiktai ..... 75c.

Su yla, yra 2 adatos, viena kreiva, kita tiesi ir špuliukė dratos. Mokestį galima siųsti paštos penkcentinėmis markėmis, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

SUGRĄŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRĄŽINK ATGAL DRAUGIŠKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ, KURIOS JAU PRAĖJO...

Įsigyk GRAFONOLĄ, kuris palinksmins jusų namus. Lietuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Musų krautuvėje randasi didelis pasirinkimas REKORDŲ ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafonolą arba lietuviškų rekordų, rašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą ir už 2c. stampą, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., - Worcester, Mass.

APTIEKA!
VIENINTĖLĖ LIETUVIO VAISTINYČIA.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rųšies.

Budamas 6-šius mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenau daug naudingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gauti gyduolių nuo visokių ligų.

Kasdien gaunu padėkos nuo žmonių už gerus vaistus ir teisingą patarnavimą. Norėdami sučėdyti pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateiti, tai rašykite, o mes prisiųsime reikalingus vaistus per Ekspresą. Adresas:

A. BUDREVIČIUS,
PROVIZORIUS.
93 Millbury Street, Worcester, Mass.

DR. J. JONIKAITIS,
175 Green St. Worcester, Mass.
OFFICE HOURS:
9 to 11 A.M. 1 to 3 P.M.
7 to 9 P. M.
Telephone Cedar 2404.

LIETUVIS
FOTOGRAFAS
IR MALIORIUS.
Nufotografuoja ir numaliavoja visokius paveikslus įvairiomis spalvomis. Atnaujina senus ir krajavus sudaro su amerikoniškais. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Kreipkitės šiuo adresu:
Stanišolvas Bajierčius
24 Millbury Street,
Worcester, Mass.

ANTANAS J. MILLER,
Lietuvis Advokatas.
406 Slater Bldg. Worcester, Mass.

Tel. Park 7761.
Dr. F. Matulaitis,
17 Millbury St. Worcestery
Ofiso valandos:
1 to 3 P.M. 7 to 8 P.M.
Nedėliomis nuo 1—3 P.M.

Suite 71. Tel. Park 7636
DR. RUTH F. BERNOT,
Dentistė.
Central Exchange Bldg.
311 Main St., Worcester Mass.

DR. TESSMER,
Dentistas.
Saugus dantų taisytojas už prieinamą kainą.
306 Main St. Worcesteryj.
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 vakare. Nedėlioms nuo 10 iki 12 val.

PRANAS LEVERIS.
Dailydė-statiorius.
Užima kontraktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taipgi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkit kreiptis pas mane, po numeriu—
15 MILLBURY ST.,
Telefonas 8177.
Worcester, Mass.

WORCESTERIO
Penkių Centų
BANKĄ.
316 MAIN STREET
TURTAS — $20,000,000
Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.
Bankos valandos:
Kasdieną nuo 9 ryte iki 3 po pietų.
Subatomis nuo 9 ryte iki 1 vak. po pietų.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

Kuomet skauda jums galvą arba negalite matyti skaityti arba dirbti, ateikite pas mus ir mes pritaikysim jumi akinius, kurie jumi pagelbės.

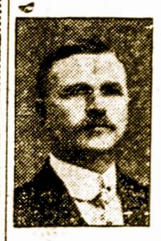

POPE OPTICAL CO.
397 Main St., Worcester, Mass.
(Viršui Moulton's krautuvės)

NAUJA VIETA.
Jonas Černius, vienatinis lietuvis fotografistas Worcesteryj perkėlė savo studiją nuo Millbury gatvės į naują vietą, po numeriu 8 Vernon Sq., Worcesterio lietuviai prašomi atlankyt šią naują vietą.

IŠVAŽIAVIMAS
(PIKNIKAS)

"Amerikos Lietuvio" išvažiavimas atsibus ateinantį NEDĖLDIENĮ, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 18-tą DIENĄ, po pietų, ant OLYMPIA PARK, ties Quinsigamond ežeru (L. A. Bendrovės vieta).

Kviečiame visus "Amerikos Lietuvio" skaitytojus pribut ant šio išvažiavimo. Kviečiame visus worcesteriečius ir iš apylinkės lietuvius atsilankyti ir kartu pasilinksmint. Graži vieta, gera svetainė. Prie pasilinksminimo bus ir kalbėtojų. Atvažiuokite visi gražiai laiką praleist.

Kas tik turite tikietų ant pardavimo pardavinėkite iki 30 SPALIO mėnesio, nes dovanų traukimas atidėtas ant 30 Spalio.

Visus širdingai kviečia atsilankyt,
"AMERIKOS LIETUVIS."